

**PUOLANGAN KUNNAN
ESIOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA
2016**

1. Puolangan kunnan opetussuunnitelman perusteet ja esiopetuksen järjestäminen Puolangalla	4
2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet	4
2.1. Esiopetuksen tehtävä	4
2.2. Esiopetus osana kainuulaista oppimispolkua	5
2.3. Arvoperusta	5
2.4. Oppimiskäsitys	5
2.5. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa	5
2.5.1. Ajattelu ja oppiminen	5
2.5.2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	6
2.5.3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	6
2.5.4. Monilukutaito	6
2.5.5. Osallistuminen ja vaikuttaminen	6
3. Kasvua ja oppimista tukeva toimintakulttuuri	6
3.1. Toimintakulttuurin periaatteet	6
3.2. Esiopetuksen oppimisympäristöt	6
3.3. Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa	7
4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet	8
4.1. Monipuoliset työtavat	8
4.2. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena	9
4.3. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet	9
4.3.1. Ilmaisen monet muodot	9
4.3.1.1. Musiikillinen toiminta	9
4.3.1.2. Kuunteleminen	10
4.3.1.3. Laulaminen	10
4.3.1.4. Soittaminen	10
4.3.1.5. Käsityöt	10
4.3.1.6. Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisuus	10
4.3.1.7. Suullinen ja kehollinen ilmaisu	11
4.3.2. Kielen rikas maailma	11
4.3.2.1. Lapsen kielellisten vuorovaikutustaitojenvahvistaminen	12
4.3.2.2. Lapsen kielellisen itseilmaisun vahvistaminen	12
4.3.2.3. Herätellään ja vahvistetaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan	12
4.3.2.4. Kirjallisuuteen, kieleen ja kulttuuriin tutustuminen	12
4.3.3. Minä ja meidän yhteisömme	12
4.3.4. Tutkin ja toimin ympäristössäni	13
4.3.4.1. Matemaattiset taidot	13
4.3.4.2. Ympäristökasvatus	13
4.3.4.3. Teknologiakasvatus	14
4.3.5. Kasvan ja kehityn	14
4.3.5.1. Liikunnan keskeiset sisällöt esiopetuksessa	15
4.4. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	15
4.4.1. Erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat esiopetuksessa	15
5. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki	15
5.1. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet	15
5.2. Yhteistyö nivelvaiheissa	16
5.2.1. Yhteistyö huoltajien kanssa tuen aikana	16
5.3. Yleinen tuki	17
5.4. Tehostettu tuki	17

5.5. Erityinen tuki	17
5.5.1. Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma	18
5.5.2. Pidennetty oppivelvollisuus	18
5.6. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot	18
5.6.1. Osa-aikainen erityisopetus	18
5.6.2. Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja erityiset apuvälineet	19
6. Oppilashuolto	
6.1. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat	19
6.2. Yksikkökohtainen oppilashuolto	19
6.3. Yksilökohtainen oppilashuolto	20
6.4. Oppilashuollon yhteistyö järjestäminen lasten ja huoltajien kanssa	20
6.5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	20
7. Liitteet	21

1. PUOLANGAN KUNNAN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET JA ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN PUOLANGALLA

Kainuun esiopetuksen opetussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty suomen kielellä yhteistyössä Kainuun kuntien kesken ja se koskee Kajaanin ja Kuhmon kaupunkeja, Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon ja Suomussalmen kuntia. Kainuussa esiopetusta järjestetään jokaisessa kunnassa osana sivistyspalveluiden toimintaa. Järjestämisestä vastaavat kunta ja esiopetusta järjestetään Puolangalla päiväkodissa. Maakunnallisena yhteistyönä on laadittu luvut 1-4 ja 7, arvioinnin ja kehittämisen käytännöt on kuvattu luvuissa 3 ja 4. Kuntakohtaiset osuudet koskevat lukuja 5 ja 6. Tämä opetussuunnitelma on laadittu sähköisesti. Puolangan esiopetussuunnitelma julkaistaan sähköisessä muodossa sen jälkeen, kun opetussuunnitelma on hyväksytty sivistyslautakunnassa.

Esiopetuksen henkilöstö, lapset ja huoltajat ovat voineet työskentelyn edetessä osallistua eri tavoin opetussuunnitelman tekemiseen (kyselyt, saduttamiset) ja tulokset ovat nähtävillä Kainuu ops 2016-kotisivulla. Yhteistyökumppanit ovat myös saaneet mahdollisuuden osallistua opetussuunnitelman kehittämiseen. Kommentointi on ollut mahdollista varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijoille sekä muille tarvittaville yhteistyötahoille lokakuussa 2015.

Huoltajia ja sidosryhmiä tiedotetaan opetussuunnitelmaan liittyen aina esiopetusvuoden alussa ja tarvittaessa sen aikana.

2. ESIOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

2.1. ESIOPETUKSEN TEHTÄVÄ

Esiopetus on tärkeä ajanjakso lapsen elämässä. Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lapsilla on mahdollisuus innostua, kokeilla ja oppia uutta. Leikkiessään ja toimiessaan erilaisissa oppimisympäristöissä lapset laajentavat osaamistaan eri tiedon- ja taidonaloilla. Esiopetuksessa lapsilla on tilaisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen ja sosiaalisten taitojensa vahvistamiseen. Tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan.

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestään oppijana. Esiopetusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti. Esiopetuksella on suuri merkitys lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

Esiopetuksen tehtävänä on vahvistaa lapsen yksilöllisiä oppimisedellytyksiä ja tervettä itsetuntoa tarjoamalla hänelle myönteisiä oppimiskokemuksia ja mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa. Esiopetuksessa edistetään, tuetaan ja seurataan lapsen oppimisen valmiuksien kehittymistä ja ehkäistään ennalta mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia.

Esiopetuksen tehtävänä on myös edistää lapsen kasvua ohjaamalla häntä vastuulliseen toimintaan, sääntöjen noudattamiseen ja toisten ihmisten arvostamiseen.

Huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville lapsille oppivelvollisuutta

edeltävänä vuonna esiopetusta. Esiopetusta järjestetään Puolangalla päiväkodissa. Esiopetuksen opetuskieli on suomi.

2.2. ESIOPETUS OSANA KAINUULAISTA OPPIMISEN POLKUA

Puolangan kunta määrittelee itsenäisesti esiopetuksen lukuvuoden alkamis- ja päättymisajankohdat sekä loma-ajat. Päivittäinen toiminta-aika on määritelty koulukuljetuksen aikatauluun sopivaksi. Esiopetusta järjestetään kuitenkin vähintään 700 tuntia lukuvuodessa.

Kainuun yhteinen esiopetuksen opetussuunnitelma toimii velvoittavana asiakirjana jokaisen esiopetusyksikön toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Puolangan esiopetuksen osalta yhteisesti tehdyt luvut on tarkennettu paikallisen esiopetuksen käytäntöjen ja tarpeiden sekä Opetushallituksen esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Maakunnallisen yhteisen oppimissuunnitelman tavoitteena on yhtenäistää koko Kainuun esiopetusta ja esiopetus on linkkinä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä. Esiopetuksen yhtenäisyys, samat käytänteet ja toiminnan sisällöt mahdollistavat lapsille tasavertaisen lähtökohdan koulupolulle kaikissa Kainuun kunnissa.

2.3. ARVOPERUSTA

Puolankalainen identiteetti ja kotiseututuntemus toimivat pohjana kansainvälisyyteen kasvamiselle. Lapsi oppii arvostamaan ja kunnioittamaan itseään ja muita monikulttuurisessa ympäristössä. Kaikessa toiminnassa lapsen aktiivinen toiminta ja osallisuus on ensiarvoisen tärkeää. Esiopetusympäristön tulee mahdollistaa lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Tavoitteena on edistää lasten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Luonto on tärkeä ja läheinen osa kainuulaisuutta. Esiopetuksessa lapsille luodaan arvot luonnonsuojelusta, luonnon arvostuksesta, kunnioituksesta ja huomioimisesta. Luonto on yksi esiopetuksen oppimisympäristöistä, jossa toimitaan kaikkina vuodenaikoina kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja jota hyödynnetään eri oppimiskokonaisuuksissa.

Kulttuuriperinteet vahvistavat kotiseudun arvostamista ja Puolangan kunnan ominaispiirteet huomioidaan. Esiopetuksessa hyödynnetään Puolangalla olevia tapahtumia ja yhteistyötahoja, jolloin syntyy vuorovaikutusta ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Kainuun murre, musiikki ja kirjallisuus tuovat oman lisänsä puolankalaiseen esiopetukseen ja lasten kanssa tutustutaan erilaisiin murre-sanoihin ja sanontoihin, lauluihin ja kirjallisuuteen. Tutustumiskohteet valitaan mahdollisuuksien ja lapsiryhmän kiinnostuksen mukaan.

2.4. OPPIMISKÄSITYS

Lapsilähtöisyys on esiopetuksen lähtökohta ja lapsen osallisuus on ensiarvoisen tärkeää. Lapsen kanssa keskustellaan ja aikuinen ohjaa lasta ollen aidosti läsnä. Lapsen ideoille ja ajatuksille annetaan mahdollisuuksia ja lasta autetaan toteuttamaan niitä. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan erilaiset oppijat. Lapselle annetaan tilaa ja aikaa toimia omien edellytystensä puitteissa. Lapsi on aktiivinen toimija, hänelle annetaan mahdollisuuksia toteuttaa itseään yrittämisen ja erehtymisen kautta. Oppimistilanteet ovat toiminnallisia. Lapsi pääsee oppimaan ja kokemaan asioita erilaisissa ympäristöissä.

2.5. LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN ESIOPETUKSESSA

2.5.1. Ajattelu ja oppiminen

Esiopetuksen perusta on yhdessä tekeminen vuorovaikutuksessa toisten lasten kanssa. Lapsi harjoittelee oppimaan oppimisen taitoja. Lapsen minäkuvaa vahvistetaan ja lasta rohkaistaan omaan ajatteluun

positiivisella palautteella. Lasta kannustetaan ideoimaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaa tekemistä kuvien, saduttamisen, videoinnin ja omien tuotosten kautta.

2.5.2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Lapsi harjoittelee aikuisen ohjauksessa hyvän vuorovaikutuksen taitoja, kuuntelemaan toisia ja hyväksymään eriävät mielipiteet sekä harjoittelee ongelmatilanteiden selvittelyä rakentavasti. Esiopetuksessa luodaan myönteisiä ihmissuhteita, harjoitellaan tunnetaitoja sekä erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Jokainen lapsi on arvokas ja häntä kohdellaan sen mukaisesti. Itseilmaisua ja kielitietoisuutta tuetaan erilaisten harjoitusmateriaalien, draaman ja satujen avulla.

2.5.3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lapsi on aktiivinen toimija, joka oppii toiminnan kautta havainnoimaan terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavia asioita. Lapsen omatoimisuutta tuetaan turvallisessa ympäristössä, jossa lapsen on mahdollista pyytää ja saada aikuisen apua. Ympäristön arvostaminen ja siitä huolehtiminen ovat mukana jokapäiväisessä toiminnassa. Monipuolinen ja riittävä liikunta tukevat lapsen hyvinvointia ja oppimista. Lapsi saa liikuntaa päivittäin. Retket opettavat turvallista liikkumista ja niiden kautta lapsi tutustuu lähiympäristön kohteisiin.

2.5.4. Monilukutaito

Yhdessä vanhempien kanssa tuetaan lapsen monilukutaidon kehittymistä. Lapsen kanssa tutustutaan erilaisiin kuviin ja teksteihin sekä lasta kannustetaan omien tuotosten tekemiseen. Teknologiaa hyödynnetään monilukutaidon kehittämisessä ja tutustutaan paikalliseen lastenkulttuuritarjontaan. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on kuvattu Kainuun esi- ja perusopetuksen yhteisessä tv-t-suunnitelmassa, joka sisältää taitotasokuvaukset lapselle ja esiopettajalle.

2.5.5. Osallistuminen ja vaikuttaminen

Lapset ja huoltajat osallistuvat esiopetuksen suunnitelmien tekemiseen, toteuttamiseen ja arviointiin yhdessä henkilöstön kanssa. Lapsi on aktiivinen ja vastuullinen toimija, jonka mielipiteitä arvostetaan. Arvoperusta, oppimiskäsitys ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon ja niitä syvennetään esiopetuksen toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, kasvun ja oppimisen tukea ja oppilashuoltoa käsittelevissä osissa opetussuunnitelmaa.

3. KASVUA JA OPPIMISTA TUKEVA TOIMINTAKULTTUURI

3.1. TOIMINTAKULTTUURIN PERIAATTEET

Esiopetusvuoden ainutkertaisuutta arvostetaan mahdollistamalla ja kehittämällä vuorovaikutusta lasten kesken ja lasten ja aikuisten välillä. Toimintakulttuuria tulee kehittää kohti yhteistyötä, yhteistä vastuunottoa, aitoa lasten ideoiden ja aloitteiden siirtämistä osaksi esiopetusta. Lasten leikeille, aloitteille ja kokeiluille kuten projekteille ja teemaviikoille on aidosti aikaa ja tilaa. Lapset ja aikuiset luovat yhdessä leikki- ja seikkailumaailmoja, joihin kiedotaan reaali maailmasta nousevia, ajattelua ja oppimaan oppimisen taitoja kehittäviä ongelmanratkaisutehtäviä. Toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti luontevana osana esiopetuksen arkea. Toiminnassa ja arvioinnissa muistetaan oppimisen ja oivaltamisen ilo, lupa kokeilla, yrittää ja erehtyä sekä havaita asioiden positiivisia puolia. Ilo onnistumisesta ja oivaltamisesta jaetaan yhdessä. Tavoitteena on lapsen osallisuuden lisääminen. Tieto- ja viestintäteknisten taitojen harjoittaminen on mahdollistettava kaikille tasapuolisesti. Tv-asioissa kehittämiskohteena on opetushenkilöstön koulutus ja laitekantojen lisääminen esiopetuksessa. Opetushenkilöstön koulutusta toteutetaan Kainuun tv-t-suunnitelman mukaisesti.

3.2. ESIOPETUKSEN OPPIMISYMPÄRISTÖT

Kokonaisvaltainen oppimisympäristö ja eheytetty opetus toimivat esiopetuksen perustana. Tilat, paikat, välineet, yhteisöt ja käytännöt tukevat lasten kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Lasten osallisuuden tukeminen ja kiinnostuksen kohteet ovat oppimisympäristöjen suunnittelun ja luomisen lähtökohtana.

Lasten ja huoltajien kanssa voidaan tehdä yhteistyötä esiopetuksen oppimisympäristöjen rakentamisessa. Lapsille annetaan tilaa ja mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla. Lasten valmiutta elinikäisen oppimisen polulle tuetaan ja luodaan pohjaa kestäväen elämäntavan omaksumiselle.

Lapsilla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, jossa on huomioitu myös lasten hyvinvointi ja terveys. Yhteisesti sovitulla säännöllä ja toimintatavoilla luodaan turvallinen ja muita kunnioittava ilmapiiri. Esiopetuksen oppimisympäristö on monimuotoinen ja sisältää ulko- ja sisätilat, ympäröivän lähiluonnon ja rakennetun ympäristön. Lasten luonnon tuntemusta ja luontosuhdetta vahvistetaan lähiluontoon kaikkina vuodenaikoina. Sisä- ja ulkotiloissa huomioidaan monipuolisesti oppimiskokonaisuudet ja niihin liittyvät työtavat. Lapsilla on mahdollisuus toteuttaa itseään musiikillisesti, tekemällä käsitöitä ja ilmaisemalla itseään suullisesti ja kehollisesti. Lasten kuvallisen ajattelun ja kuvailmaisun kehittymistä tuetaan ja niissä syntyviä tuotoksia dokumentoidaan monipuolisesti ja laitetaan esille. Lapset tutustuvat teknologiaan keksimällä, askartelemalla ja rakentamalla itse erilaisia rakenteita ja ratkaisuja eri materiaaleja hyödyntäen. Oppimisympäristöissä on riittävästi tieto- ja viestintäteknologista välineistöä ja osaamista. Lapsilla on mahdollisuus päivittäiseen omaehtoiseen liikkumiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Ruokailutilanteita käytetään päivittäisen terveyttä edistävän syömisen ja ravintoon liittyvän osaamisen oppimisympäristönä. Lapsilla on mahdollisuus rauhoittumiselle ja levolle. Huolehditaan, että esiopetuksen oppimisympäristöt ovat sisäilmaltaan terveellisiä ja turvallisia. Kaikilla esioppilaille on mahdollisuus käyttää kirjasto-, kulttuuri-, retkeily- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia tasa-arvoisesti.

Leikki on keskeinen esiopetuksen työskentelytapa, joissa näkyy lasten osallisuus ja kiinnostuksen kohteet. Esiopetuksessa luodaan leikkiympäristöjä, jotka tukevat lasten sosiaalisia- ja vuorovaikutustaitoja, heidän kasvua ja oppimistaan sekä laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimisympäristöissä on monipuolisesti erilaisia leikki- ja toimintavälineitä, joiden avulla lapsi voi leikkiä ohjatusti ja omaehtoisesti. Riittävät tilat, välineet ja henkilökunta takaavat mahdollisuuden leikkiin.

Oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta ja yhteisöllistä toimintaa ja mahdollistavat toiminnan eriyttämisen lasten yksilölliset tarpeet huomioiden. Lasten mahdolliset erityisvaikeudet huomioidaan oppimisympäristöjen rakentamisessa. Oppimisympäristöjä havainnoidaan, arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti yhdessä lasten ja huoltajien kanssa huomioiden lasten vaihtuvat kiinnostuksen kohteet ja mahdolliset lapsen yksilölliset tuen tarpeet.

3.3. YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN AIKANA JA SIIRTYMÄVAIHEISSA

Esiopetuksen yhteistyö huoltajien, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa on kiinteää. Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on luoda toimiva yhteys esiopetuksen ja huoltajien välille muun muassa lapsen esiopetussuunnitelman avulla. Yhteistyön perustana on molemminpuolinen kunnioitus, kasvatuskumppanuus ja tasa-arvoisuus. Yhteistyökäytänteitä ovat tiedotteet, vanhempainillat sekä erilaiset tapahtumat. Tiedotuskanavina voivat toimia verkkosivut ja mahdollisuuksien mukaan sähköiset palvelut ja sovellukset.

Moniammatillinen yhteistyö ja verkostotyöskentely kuuluvat esiopetukseen. Kasvatus- ja opetustyössä käytetään erilaisia yhteistyömuotoja ja toimintatapoja, joita kuvataan oppilashuoltosuunnitelmassa luvun 6 mukaisesti ja Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki kuvataan luvussa 5. Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus tekevät yhteistyötä paikallisesti sovittujen käytänteiden mukaisesti. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Lapsille annetaan mahdollisuuksia toimia yhteistyössä eri yhteisöjen, ryhmien ja henkilöiden kanssa.

Siirtymävaiheissa tehdään yhteistyötä huoltajien, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen kanssa. Esiopetukseen ja perusopetukseen siirtyville lapsille järjestetään tutustumisia tulevassa opetusryhmässä. Huoltajille järjestetään tiedotustilaisuus tai vanhempainilta, joissa kerrotaan tulevasta lukuvuodesta, sen tavoitteista ja toiminnasta. Siirtymävaiheiden tiedonsiirtoon pyydetään huoltajan lupa ja tiedonsiirto koskee vain kasvun ja opetuksen kannalta välttämättömiä tietoja. Tiedonsiirrossa ovat läsnä

vain ne, jotka ovat vastuussa tiedon siirtämisestä ja vastaanottamisesta. Tiedonsiirron tarkemmat käytännöt on kuvattu luvuissa 5 ja 6.

Yhteistyön eri osa-alueiden arvioinnin käytännöt

Puolangalla arvioidaan esiopetuksen laatua kolmen vuoden välein tehtävällä kyselyllä ja tulosten perusteella esiopetuksen käytänteitä muutetaan vastaamaan esiopetussuunnitelman tavoitteita. Työyhteisön jäsenet arvioivat ja kehittävät omaa työtään, toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä osana esiopetuksen muuta laadun kehittämistä.

4. ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMISEN PERIAATTEET

Esiopetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon aiemmissa luvuissa kuvatut esiopetuksen yleiset tavoitteet sekä toimintakulttuurille asetetut tavoitteet.

4.1. MONIPUOLISET TYÖTAVAT

Työtapojen valintaa ohjaavina periaatteina ovat esiopetussuunnitelman perusteissa mainittu arvoperusta luvussa 2.3. Arvot rakentuvat henkilökunnan ja vanhempien sekä lasten yhteisessä pohdinnassa, jota tehdään vuosittain aina tarvittaessa. Avoimuus ja esiopetuksen arjesta tiedottaminen mahdollistavat lasten ja vanhempien osallisuuden, tietoisuuden toiminnasta ja aidon palautteenantamisen. Toimintaperiaatteena pidetään lasten kiinnostuksen herättämistä ja ylläpitoa oppimiseen. Työtapoina ovat uusiin asioihin tutustuminen ja kokeileminen, elämysten ja kokemusten luominen ja jakaminen. Kaikessa toiminnassa lähtökohtana on tarkoituksenmukaisuus, johdonmukaisuus ja tasa-arvoisuus. Lapsi on aktiivinen oppija, joka toimii itsenäisesti tai erikokoisissa ryhmissä.

Työtapojen valinnassa huomioidaan tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuudet. Lapsi kuvaa, videoi tai äänittää omaa tai ryhmän työtä, harjoittelee mahdollisuuksien mukaan mediaesitysten tekemistä ja harjoittelee niiden tallentamista sekä hakee tietoa eri tietolähteistä aikuisen ohjauksessa. Aikuinen rohkaisee lasta arvioimaan ja dokumentoimaan omaa työtään ja osaamistaan. Henkilöstö arvioi omaa toimintaansa ja huomioi saamansa palautteen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Näiden periaatteiden tavoitteena on vahvistaa ja tukea lapsen myönteistä itsetuntoa. Työtapoja kehitetään yhteisesti henkilöstön itsearvioinnin sekä lapsilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella.

Leikki kuuluu oleellisesti lapsen elämään ja jokaiseen päivään esiopetuksessa. Lasten omiin suunnitelmiin pohjautuvan vapaan, luovan leikin lisäksi on huomioitava myös ohjattu leikki. Leikkiessään lapsi on aktiivinen, luova ja määrätietoinen, hän käsittelee jo oppimaansa ja sitä, mitä hän on parhaillaan oppimassa. Lapsen leikille tulee antaa päivittäin aikaa, tilaa ja materiaaleja, sillä leikki on lapsen omaehtoisen oppimisen luontaisin toimintamuoto.

Tavoitteellisessa esiopetuksessa leikki on yksi tärkeimmistä tavoista oppia ja oivaltaa. Leikkiä voidaan käyttää oppimisen tukena, mutta ennen kaikkea leikin tulee olla lasten omista aloitteista lähtevä ja lapsen omia tarpeita palvelevaa. Leikki mahdollistaa lapselle suhteiden luomisen elämään ja ympäristöön ja leikissä rakentuvat taidot toimivat pohjana sekä lapsen fyysiselle että psyykkiselle kehitykselle.

Leikissä lapset käyttävät ja harjaannuttavat niitä taitoja ja käsitteitä, joita he ovat oppineet. Rakentamalla ja muokkaamalla erilaisia ympäristöjä lapset kehittävät ymmärrystään ja tietämystään maailmasta. Leikkiessä kehittyvät lapsen sosiaaliset, emotionaaliset, motoriset ja kognitiiviset taidot. Lasten itsetunto ja itseluottamus saavat vahvistusta onnistuneissa leikeissä. Leikeissä lapsi kokeilee sosiaalisia rooleja, toistaa ja konstruoi käsitteitä ja toimintojaan, harjoittelee kommunikaatiota toisten kanssa ja oppii kontrolloimaan ja säätelemään käyttäytymistään eri tilanteissa, tekee valintoja ja ratkaisuja sekä sosiaalisella että materiaalisella tasolla, oppii hahmottamaan ympäristöään ja tilaa suhteessa itseensä sekä ratkaisemaan erilaisia ongelmia.

4.2. ARVIOINTI OPETUKSEN JA OPPIMISEN TUKENA

Tiedonsiirrossa toimitaan voimassa olevan lainsäädännön, sovittujen käytäntöjen ja ohjeistuksen mukaan. Tiedonsiirron käytännöt Puolangalla eri nivelvaiheissa on kuvattu luvuissa 5 ja 6. Henkilöstön itsearviointi, sekä vanhemmilta ja lapsilta saatu palaute ohjaa pedagogista suunnittelua ja tarvittaessa opetuksen uudelleen suuntaamista ja käytänteiden tarkistamista. Toimintaa arvioidaan säännöllisesti yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. Saadun palautteen perusteella pohditaan toimintatapoja ja käytänteitä. Toimintatavan muutoksesta sovitaan yhdessä koko henkilökunnan kesken. Lasten omaa arviointia harjoitellaan jatkuvasti vuorovaikutuksessa toisten kanssa dokumentoinnin ja omien tuotosten avulla. Arvioinnissa korostetaan myönteistä, kannustavaa ja rohkaisevaa ilmapiiriä. Esiopetuksesta lapsi saa osallistumistodistuksen.

Lapsen oman esiopetussuunnitelman laatimisessa hyödynnetään huoltajilta saatavaa tietoa ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä varhaiskasvatushenkilöstön huomioita ja lapsen itsensä antamaa tietoa.

Lapsi saa päivittäin rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta vahvuuksistaan ja kehittämisalueistaan, jotta lapsi havaitsee edistymisensä ja rakentaa myönteisen käsityksen itsestään oppijana. Huoltajille annettava palaute lapsensa työskentelystä, käyttäytymisestä ja oppimisen edistymisestä auttaa heitä tukemaan lastaan.

Lapselta pyydetään arviointia onnistumisistaan ja niistä asioista, mitä hän haluaisi vielä opetella jatkossa. Näin lapsi kehittää itsearviointitaitoja. Lasta ohjataan pohtimaan yhteisten tehtävien onnistumista.

4.3. OPETUKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA OPPIMISKOKONAISUUDET

Kasvatus- ja oppimistavoitteet määräytyvät toisaalta kunkin lapsen yksilöllisistä kehitystarpeista ja toisaalta yhteiskunnan tarpeista. Tärkein tavoite on lapsen terve minäkuva.

- Hyväksyn itseni ja toiset ympärilläni
- Aistin ja tiedostan oman kehoni
- En vahingoita itseäni, toisia ihmisiä enkä luontoa
- Pohdin, mikä on oikein ja väärin
- Hyvät tavat kaunistavat jokaista päivääni
- Nautin luonnossa liikkumisesta
- Työskentelen toisten kanssa
- Keskustelen, ilmaisen oman mielipiteeni ja kuuntelen toisia
- Opin leikkien
- Uusien asioiden oppiminen on mukavaa

4.3.1. ILMAISUN MONET MUODOT

Kaikessa ilmaisussa annetaan tilaa lapsen ja ryhmän omalle kekseliäisyydelle ja luovuudelle. Työtapojen valintaa ohjaavat lapsen mielenkiinnon kohteet ja ajankohtaiset aiheet. Toiminnan lähtökohtana on lapsen oma elämys- ja kokemusmaailma. Leikin sekä tutkivan ja kokeilevan toiminnan avulla lapsi etsii tietoa itsestään ja ympäröivän maailman ilmiöistä. Lapsi suunnittelee aktiivisesti toimintaa sekä oppii arvostamaan omaa ja muiden töitä. Lapsi oppii tuntemaan, käyttämään ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä. Aikuinen mahdollistaa lapsen omien ideoiden toteutuksen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

4.3.1.1. Musiikillinen toiminta

Esiopetuksen musiikillinen toiminta on monipuolista ja moniaistista, ja sen tavoitteena on vahvistaa lasten kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin. Lapsille tarjotaan kokemuksia heidän omista musiikillisista taidoistaan laulun, tanssin, liikkeen, soiton ja oman musiikin luomisen avulla. Heidän kanssaan opetellaan lauluja ja tutustutaan eri musiikkityyleihin ja soittimiin. Musiikilla leikitään, kokeillaan ja improvisoidaan. Lasten

kanssa havainnoidaan äänen tasoa, kestoa, voimaa ja sointivärejä musiikillisessa toiminnassa. Opetus tarjoaa lapsille kokemuksia musiikin tekemisestä yhdessä.

4.3.1.2. Kuunteleminen

- hiljaisuus, luonnon äänet, soitinten äänet
- havainnoidaan ympäristöä ääniympäristönä (esim. mennään kuuntelemaan metsään maakuntalaulun sanoin, miten korpi kuiskii)
- opetellaan havainnoimaan, arvioimaan, pohtimaan ja perustelemaan musiikin aikaansaamaa kokemusta
- tutustutaan erilaisiin äänilähteisiin (esim. rytm- ja melodiasoittimet) ja kuvitetaan kuultua näkyväksi esim. piirtämällä ja maalaamalla
- kuunnellaan erilaisia musiikkityylejä
- musiikkisadut

4.3.1.3. Laulaminen

- äänenkäytön perusteet
- rohkaistaan käyttämään omaa ääntä eri tavoin (esim. puhuen, loruillen, räpäten) ja esiintymään joko yksin tai yhdessä
- yksinkertaisten melodioiden laulaminen (esim. lasten laulut, laululeikit, ajankohtaiset laulut, kansanmusiikki Suomessa ja muualla maailmassa)
- loruilu ja laulaminen kaikulauluna esim. kalevalaiset kansanlaulut
- erilaiset musiikkiesitykset arkeen ja juhlaan

4.3.1.4. Soittaminen

- kehosoittimet
- rytm- ja melodiasoittimet
- sanojen ja loruun rytmittäminen (perusrytmi, tititointi aikuisen kanssa)
- oma rytmillinen ja melodinen ilmaisu (esim. äänimaailmat erilaisin soittimin)
- tehdään esityksiä erilaisiin juhliin myös esim. videoimalla

4.3.1.5. Käsitöet

Esiopetuksessa harjoitellaan käsitöiden tekemistä ja erilaisten työvälineiden käyttöä. Lapsia innostetaan käsitöiden tekemiseen. Lasten kanssa kokeillaan sekä kovien että pehmeiden materiaalien käyttöä ja opetellaan niiden käsittelyssä tarvittavia tekniikoita ja perustaitoja. Lapsia rohkaistaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia käsitöitä mielikuvituksensa ja omien taitojensa puitteissa yhdessä toisten kanssa. Lapset suunnittelevat ja valmistavat opettajan ohjauksessa myös pitempikestoisen käsityön. Työskentelyssä voidaan hyödyntää paikallisia tai lapsiryhmän taustoihin liittyviä käsityöperinteitä.

- rohkaistaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia käsitöitä mielikuvituksensa ja omien taitojensa puitteissa joko yksin tai yhdessä toisten kanssa
- opetellaan arjen taitoja (esim. solmujen tekeminen, neulan, vasaran ja sahan käyttö, pujottelemine, leikkaaminen ja mittaaminen)
- tutustutaan esim. mobiililaitteen avulla erilaisiin käsityöaloihin liittyviin ammatteihin ja siihen miten asioita on tehty ennen ja tehdään nyt
- yhdessä aikuisen kanssa opetellaan käyttämään kierrätysmateriaalia sekä opitaan että tuotteilla on elinkaari

4.3.1.6. Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisuus

Esiopetuksessa tuetaan lasten kuvallisen ajattelun ja kuvailmaisun kehittymistä tekemällä, tulkitsemalla ja arvioimalla erilaisia kuvia. Opeteltava asia suunnitellaan lasten kokemusmaailmasta ja kiinnostuksen kohteista lähtien. Lapsia rohkaistaan kokeilemaan erilaisia kuvan tekemisen tapoja, välineitä ja materiaaleja. Kuvan tekemisen taitoja harjoitellaan moniaistisesti esimerkiksi maalaamalla, rakentamalla ja mediaesityksiä tekemällä. Lasten kanssa havainnoidaan heidän itse tuottamiensa kuvien lisäksi taideteoksia, median kuvia, esineiden muotoilua sekä rakennetun ja luonnon ympäristön kohteita. Lapsia

ohjataan tulkitsemaan ja kertomaan ajatuksiaan kuvallisista viesteistä. Kuvia tarkasteltaessa kiinnitetään huomiota esimerkiksi väriin, muotoihin, materiaaleihin, tekijään, esitysyhteyteen ja kuvien herättämiin tunteisiin.

- tutustutaan erilaisiin piirustus- ja maalaustekniikoihin ja välineisiin
- tutustutaan väriopin alkeisiin; päävärit ja värien sekoittaminen
- opetellaan erilaisia kuvalliseen ajatteluun liittyviä käsitteitä; muoto, väri, viiva, valo, varjo, liike ja tila
- kokeillaan erilaisia kolmiulotteisia työtapoja, kuten esim. rakentelu, muovailu, taittelu
- tutustutaan taiteilijan työhön, mahdollisuuksien mukaan järjestetään tai vierailaan näyttelyissä ja museossa
- tehdään erilaisia painantatöitä erilaisia tekniikoita hyväksi käyttäen
- hyödynnetään paikallisia rakennuksia ja maisemia
- tutkitaan erilaisia kuvia (esim. mainoskuvat, taidekuvat, valokuvat) ja opetellaan tulkitsemaan niitä kriittisesti
- käytetään luonnosta löytyviä materiaaleja ympäri vuoden
- käytetään tv-laitteistoa kuvien kuvaamiseen ja muokkaamiseen, esim. kuvataan samoja paikkoja eri vuodenaikoina
- harjoitellaan esimerkiksi kuvaesitysten/kuvakollaasien tekemistä sekä järjestetään kuvanäyttelyitä esim. retkistä, kevään merkeistä, syksyn eläimistä, eläinten jäljistä talvella

4.3.1.7. Suullinen ja kehollinen ilmaisu

Lapsia rohkaistaan suulliseen ja keholliseen ilmaisuun monipuolisten harjoitusten ja leikin avulla. Tavoitteena on, että lapset saavat kokemuksia siitä, miten kielellä ja keholla voidaan leikkiä ja viestiä monimuotoisesti. Lasten mielikuvituksesta nousevia tai heidän kokemiaan ja havaitsemiaan asioita työskentään yhdessä ilmaisun keinoin. Opetuksessa hyödynnetään loruja, runoja sekä lasten kirjallisuutta. Lapset saavat kokemuksia sekä spontaanista ilmaisusta että yhteisesti suunnitellusta prosessista. Ilmaisumuotoina voidaan käyttää esimerkiksi draamatoimintaa, sanataidetta ja tanssia.

- saduttaminen
- omien ja valmiiden tarinoiden esittäminen ja niiden kuvaaminen esimerkiksi tabletilla tai mobiililaitteilla
- järjestetään erilaisia leikkitalanteita ja tieto- ja viestintätekniikan keinoin harjoitellaan niiden kuvaamista yhdessä aikuisen kanssa
- roolileikit
- rytmitykset ja riittäminen
- monipuoliset kuuntelutilanteet
- suullinen ilmaisu erilaisissa viestintätilanteissa
- osallistuminen pari- ja ryhmäkeskusteluihin, oman vuoron odottaminen ja toisen kuunteleminen
- omien musiikkien, tanssien ja tarinoiden keksiminen sekä niiden kuvaaminen
- lapsen omaa mielikuvitusta rikastuttavat kuunteluelämykset sekä erilaiset visuaaliset kokemukset
- kehollisen ilmaisun välineenä hyödynnetään mm. huiveja, nauhoja, varjoja, sanomalehteä, palloja, erilaisia asusteita
- lähiympäristön ja luonnon hyödyntäminen itseilmaisussa

4.3.2. KIELEN RIKAS MAAILMA

Esiopetuksen tavoitteena on edistää lasten kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä vahvistaa heidän kiinnostustaan kieleen ja kulttuureihin. Lasten kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, loruilla sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Lasten kehittyvää lukua ja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus- ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on lapsille runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan. Opetuskielen lisäksi esiopetuksessa havainnoidaan

muita kieliä. On tärkeää, että lapset, joiden äidinkieli on muu kuin esiopetuksen kieli, saavat vahvan tuen opetuskielen taidon kehittymiselle ja samalla kokemuksen, että heidän kotona puhumansa kieli on tärkeä ja arvokas.

Esiopetuksessa lapsi tutustuu kieleen monipuolisesti itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Monikulttuurinen Puolanka tarjoaa lapselle kokemuksia eri kielistä ja kulttuureista. Esiopetuksessa tutustutaan murteisiin lapsen lähiympäristön ja mielenkiinnon mukaan.

4.3.2.1. Lapsen kielellisten vuorovaikutustaitojen vahvistaminen

- opetellaan keskustelukulttuurin luomista ja tuetaan spontaaneja keskustelun aloituksia
- rohkaistaan lapsia kertomaan ajatuksiaan ja mielipiteitään omasta kokemusmaailmastaan käsin
- opetellaan kuuntelemaan; toisen kertomaa, tarinan juonta ja ohjeita
- tuetaan lasten omien tarinoiden kertomista
- pari- ja pienryhmätehtävissä, yhteisleikeissä sekä projekteissa tutkitaan, etsitään tietoa eri tietolähteistä ja oivalletaan yhdessä
- huomioidaan erilaiset oppijat käyttäen esim. tukiviittomia, S2-opetusta ja PCS-kuvia
- sosiaalisia ja tunnetaitoja harjoitellaan esiopetuksen arjessa

4.3.2.2. Lapsen kielellisen itseilmaisun vahvistaminen

- saduttaminen ja lasten tekemät omat esitykset sekä näiden tuotosten tallentaminen ja katseleminen yhdessä ryhmän kanssa
- sadun luova työstäminen
- lasten ja aikuisten käyttämiä murre sanoja voidaan huomioida arjen tilanteissa

4.3.2.3. Herätellään ja vahvistetaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan

- opetellaan tunnistamaan ja tuottamaan ääniteitä ja kirjaimia eri aisteja hyödyntäen
- opetellaan kirjoittamisessa oikea kirjoitussuunta
- tuetaan lasten leikkilistä kirjoittamista ja omien tekstien tuottamista medialukutaitoa ja tietotekniikkaa hyväksi käyttäen
- vahvistetaan kielellisen tietoisuuden kehittymistä erilaisten harjoitteiden avulla havainnoidaan ympäristöä
- integroidaan muihin oppimiskokonaisuuksiin
- vanhempia kannustetaan tukemaan lapsen mielenkiintoa lukemista ja kirjoittamista kohtaan

4.3.2.4. Kirjallisuuteen, kieleen ja kulttuuriin tutustuminen

- kuunnellaan monipuolisesti satuja ja tarinoita huomioiden kainuulainen lastenkirjallisuus sekä kirjallisuuden henkilöt
- tarkastellaan ja tutkitaan kieltä lorujen, riimien, laulujen, erilaisten leikkien, kainuulaisten perinneleikkien, opetuspelien, draaman ja elokuvien avulla sekä hyödynnetään paikallisia kielen ja kulttuurin osaajia
- tutustutaan paikalliseen mediatarjontaan
- tutustutaan suulliseen kainuulaiseen perimätietoon mahdollisuuksien mukaan esim. isovanhempien kertomukset
- tutustutaan kirjastoon
- tutustutaan lapsiryhmän eri kielitaustaisten lasten äidinkieleen

4.3.3. MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

Esiopetuksessa tutustutaan lasten omaan elämänpiiriin, yhteisöön ja erilaisiin kulttuureihin lasten oman ja lapsiryhmän kiinnostuksen mukaan. Tavoitteena on turvallisen maailmankuvan rakentuminen historiallisen, yhteiskunnallisen, eettisen ja katsomuskasvatuksen avulla. Eettinen ja katsomuskasvatus toteutetaan

opetushallituksen antamissa raameissa. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten kysymykset ja mielenkiinnon kohteet. Esiopetuksessa yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan erilaisten organisaatioiden kanssa.

Lasten elinpiiri laajenee heidän kasvaessaan. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. Aihetta lähestytään historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten näkökulmista. Lähiyhteisön menneisyyttä sekä ajankohtaisia asioita pohtimalla suunnataan lasten mielenkiintoa yhteiskunnallisiin asioihin. Arjen eettisten valintojen pohdinta sekä omien tunteiden kehittäminen ja rakentavan käyttäytymisen harjoittelu vahvistavat lasten vuorovaikutustaitoja. Tutustuminen lähiyhteisön tapoihin, uskontoihin ja muihin katsomuksiin yhdessä kokonaisuuden muiden tavoitteiden kanssa tukee lasten kulttuurisen osaamisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista. Opetuksessa toimitaan yhteistyössä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen.

4.3.4. TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

Esiopetusta ohjaa lapsen luontainen uteliaisuus ja aktiivisuus ympäristöä kohtaan. Puolankalaisessa esiopetuksessa toimitaan monissa eri oppimisympäristöissä sekä sisällä että ulkona. Oppiminen tapahtuu havainnoiden ja yhdessä kokiin monin aistein ja toiminnallisesti leikkiä hyödyntäen. Lasten toimintaympäristö, lähiluonto ja rakennettu ympäristö sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt tarjoavat runsaasti aineksia lasten oppimiselle. Erityisen tärkeää opetuksen liittäminen lasten kokemusmaailmaan ja heidän toimintaympäristönsä on matemaattisten taitojen opettelussa sekä teknologia- ja ympäristökasvatusten toteuttamisessa. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Kehittyvä taito nimetä asioita sekä ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä edistää lasten monilukutaitoa. Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on myös vahvistaa lasten luonnontuntemusta ja luontosuhdetta sekä tutustua arjen teknologiaan. Esiopetuksessa tutustutaan tutkivaan oppimiseen havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöä sekä kokeilemalla ja pääättelemällä.

4.3.4.1. Matemaattiset taidot

Tavoitteet:

- myönteinen asenne matematiikkaa kohtaan
- kiinnostuksen herääminen
- matemaattisen ajattelun kehittyminen
- keskeisten käsitteiden ymmärtäminen
- syy-seuraus suhteiden ymmärtäminen ja loogisen ajattelun kehittäminen

Sisällöt:

- luokittelu, vertailu, ryhmittely ja muu havainnointi
- muodot
- jonot ja sarjat
- lukumäärä ja niiden vertailu, muutoksen havainnointi, lukukäsite ja lukujono
- tason ja tilan hahmottaminen, sijainti- ja suhdekäsitteiden oppiminen
- ajan käsitteiden oppiminen
- raha
- muistin kehittäminen, päättely ja ratkaisujen etsiminen ja esittäminen
- mittaaminen

4.3.4.2. Ympäristökasvatus

Tavoitteet:

- luontosuhteen vahvistaminen
- kestävään elämäntapaan ohjaaminen

- ekologisuus jokapäiväisessä toiminnassa
- luonnonvaraisen ja rakennetun ympäristön kunnioittaminen
- erilaisten ihmisten ja kulttuureiden arvostaminen
- oman toiminnan ja valintojen vaikutusten ymmärtäminen
- luonnon monimuotoisuuden, ympäristön viihtyisyyden ja kauneuden huomiointi
- turvallinen liikkuminen lähiympäristössä luontoa kunnioittaen
- tietotekniikan ja internetin hyödyntäminen tiedonhaussa

Sisällöt:

- luontokokemusten tarjoaminen luonnossa liikkuen
- seurataan vuodenaikojen vaihtelua
- kasveihin, eläimiin ja luonnonilmiöihin tutustuminen ja niiden tutkiminen
- ympäristön havainnointi eri aistein ja havaintovälinein
- havainnoista keskusteleminen ja niiden luokittelu
- päätelmien teko ja syy-seuraussuhteiden pohdinta
- tiedonhankinnan harjoittelu internetin avulla
- aikuisen oma esimerkki
- toiminnan, tekemisen ja leikin kautta oppiminen
- kestävän kehityksen periaatteet: jätteiden lajittelu, kierrätys, energian säästäminen
- monipuolinen havaintojen tallentaminen

4.3.4.3. Teknologiakasvatus

Tavoitteet:

- kannustetaan lapsia havainnoimaan ympäröivää teknologiaa
- annetaan mahdollisuus kokeilla ja keksiä omia ideoita ja ratkaisuja
- lapset oppivat, että ihmisen luova toiminta tuottaa teknologiaa
- lapset oppivat kuvailemaan omia ratkaisujaan

Sisällöt:

- lapset askartelevat ja rakentavat eri materiaaleilla
- tutustutaan erilaisten välineiden toimintaperiaatteisiin
- lapsi toimii aktiivisena tiedon hankkijana - internetin hyödyntäminen
- Tietokoneita, mobiililaitteita ja kameran käyttöä opetellaan sitä mukaa, kun teknologiaa hankitaan päiväkodille. Teknologiaa hyödynnetään monipuolisesti. Tieto- ja viestintäteknologia tulee lapsille tutuksi. Opetuksessa hyödynnetään sähköisiä oppimateriaaleja.

4.3.5. KASVAN JA KEHITYN

Varhaiskasvatusympäristöllä tuetaan lapsen luonnollista liikkumisen tahtoa. Lasten mielenkiinnon kohteet ja toiveet huomioidaan ja niitä hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Lapsi saa monipuolisia kokemuksia tilan käytöstä ja erilaisista välineistä ja ympäristöistä. Terveyskasvatus on osa esiopetusta päivittäin arkielämän tilanteissa.

Itsestä huolehtiminen ja siihen liittyvät arjen taidot ovat osa esiopetuksen tavoitteena olevaa laaja-alaista osaamista. Kehittyäkseen tällä osaamisen alueella lapset tarvitsevat kokemuksia, tietoja ja pohdintaa, joiden pohjalta heidän arvostuksensa ja taitonsa voivat vähitellen kehittyä. Esiopetuksessa tehtävää lähestytään liikunnan, ruuan, kuluttajuuden, terveyden sekä turvallisuuden näkökulmista. Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.

4.3.5.1. Liikunnan keskeiset sisällöt esiopetuksessa:

- perusliikunta
- palloilu
- välineliikunta
- havaintomotoriset taidot
- temppuilu/telineliikunta
- voimistelu
- luontoliikunta
- tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- seikkailu
- musiikki- ja luova liikunta
- hiihto, hiihdon perustaitojen harjoittaminen
- luistelu, luistelun perustaitojen harjoittaminen
- uinti, veteen totuttautuminen ja vesileikit
- omaehtoinen liikunta
- taukoliikunta
- perheliikunta

4.4. KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Valtakunnalliset, maakunnalliset ja paikalliset varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ohjeistukset linjaavat kunnissa tarjottavia palveluja. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisen lapsen kotoutumista, omaa äidinkieltä ja kulttuuria sekä suomen kielen oppimista tuetaan esiopetuksessa yhteistyössä perheiden kanssa.

Vanhemmille on tärkeää painottaa lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin merkitystä. Oman äidinkielen osaaminen luo pohjaa muiden kielten oppimiselle ja toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Vanhemmat tutustutetaan esiopetuksen toiminta-ajatuksiin ja esiopetuksen opetussuunnitelmaan. Tavoitteena ovat sellaiset tiedot ja taidot, että eri kieli- ja kulttuuritaustainen lapsi voi siirtyä luontevasti ja tasavertaisesti varhaiskasvatuksesta perusopetukseen.

Leikit, pelit, draama, sadut, keskustelut ja arjen vuorovaikutustilanteet ovat tärkeimmät menetelmät ja lähtökohtana on lapsen osallisuus. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös mobiilioppimista. Esiopettaja voi käyttää verkossa olevia materiaaleja opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Esiopettaja havainnoi monikielisen lapsen kielenkehityksen tasoa ja arvioi lapsen kielentaitoa säännöllisesti. Tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen sekä oman kieli- ja kulttuuri-identiteetin vahvistaminen. Toimintaympäristössä huomioidaan lasten kulttuuritaustat ja erilaiset oppimistyyli. Tavoitteena on edistää lasten valmiuksia toimia monimuotoisessa maailmassa sekä auttaa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kotoutumista. Esiopettajan myönteinen asenne, vuorovaikutustaidot ja käyttäytymismallit vahvistavat suvaitsevaisuutta.

4.4.1. ERILAISET KIELI- JA KULTTUURITAUSTAT ESIOPETUKSESSA

Erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat huomioidaan esiopetuksessa valtakunnallisen ja paikallisen esiopetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Esiopetuksessa vahvistetaan lasten kieli- ja kulttuuri-identiteettiä. Lapsia kannustetaan ylläpitämään omaa kulttuuriaan, lisäämään tietoisuutta omasta historiastaan sekä kunnioittamaan ja arvostamaan omaa kieltään, erilaisia perinteitä ja tapoja. Huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat ovat saatavilla esiopetuksen opetuskielillä.

5. LAPSEN KASVUN JA OPPIMISEN TUKEA

5.1. TUEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtii ammattitaitoinen henkilökunta yhdessä huoltajien kanssa. Tarpeellisen tiedon siirtyminen varhaiskasvatuksesta ja kotoa esiopetukseen ja esiopetuksesta

perusopetukseen tapahtuu tiedonsiirtokeskustelujen kautta. Lapsen kehityksen seuranta ja arviointi sekä yhdessä huoltajien kanssa esiopetusvuoden alussa laadittu esiopetussuunnitelma ilmaisee lapsen vahvuudet ja mahdolliset tuen tarpeet.

Esiopetuksessa kasvun ja oppimisen tuki kohdistuu lapsen toiminnan ja oppimisen mahdollistamiseen, tuen järjestämistä ohjaavat lapsen yksilölliset tarpeet. Tuki suunnitellaan ja järjestetään niin, että lapsi voi mahdollisimman täysipainoisesti osallistua ryhmän toimintaan.

Tuen tarvetta arvioidaan lisäksi kouluvalmiuden ryhmätutkimuksella esiopetusvuoden syksyllä. Tulosten arviointi ja mahdolliset jatkotoimenpiteet suunnitellaan yhdessä neuvolan ja alakoulun terveydenhoitajien sekä perheneuvolan psykologin kanssa. Tuki suunnitellaan ja toteutetaan monialaisessa yhteistyössä huoltajan kanssa.

Esiopetusta ja tukea suunniteltaessa on otettava huomioon, että lapsen tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen. Tuki annetaan lapselle ensisijaisesti omassa esiopetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin ellei lapsen etu edellytä tuen tarjoamista toisessa ryhmässä tai yksikössä. Erityisesti huolehditaan tuen jatkumisesta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen.

Mikäli lapsi esiopetusvuoden aikana käyttää muita varhaiskasvatuspalveluja, esiopettajan on tärkeä tehdä yhteistyötä muun varhaiskasvatushenkilöstön kanssa. Näin mahdollistetaan lapsen kasvun ja oppimisen tuen tarpeen havaitseminen ja toteuttaminen. Kasvatuskumppanuus lapsen huoltajien kanssa on tärkeää tuen kaikilla tasoilla.

Hallinnollisesti esiopetus kuuluu Puolangalla sivistystoimeen ja esiopetusta toteutetaan päiväkotikiinteistössä. Erityisen tuen antamiseksi esiopetuksen järjestäjän tulee tehdä hallintolain mukainen kirjallinen päätös, jonka Puolangalla tekee sivistysjohtaja perusopetuksen rehtorin esittelystä.

5.2. YHTEISTYÖ NIVELVAIHEISSA

Lapsen siirtyessä kotoa tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, päivähoitaja/lapsen huoltaja täyttää Tietoja tulevasta esioppilaasta-lomakkeen ja siirtää tiedon huoltajien luvalla tulevalle esiopettajalle. Tuleville esioppilaille järjestetään eskariin tutustumispäivä.

Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä esiopetusryhmä käy tutustumassa kouluun, sen tiloihin ja tulevaan luokanopettajaan. Koululla on keväällä avoimien ovien päivä, jolloin esikoululaiset saavat käydä yhdessä huoltajiensa kanssa ilmoittautumassa ja tutustumassa kouluun. Tulevalla opettajalla on mahdollisuus vierailulla esiopetusryhmässä. Kevätlukukaudella koululla järjestetään koulutulokkaiden huoltajille vanhempainilta, jossa koulun rehtori ja tuleva opettaja esittäytyvät ja selventävät koulun aloittamiseen liittyviä käytäntöjä.

Esiopettaja täyttää Tietoja koulutulokkaasta-lomakkeen ja siirtää tiedot tiedonsiirtopalaverissa. Tuen tarpeessa olevien lasten kohdalla tiedonsiirto tapahtuu kolmiportaisen tuen tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) arviointipalaverissa.

5.2.1. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA TUEN AIKANA

Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeisessä osassa opetuksen ja kasvatuksen järjestämisessä, jotta jokainen lapsi saa oman kehitystahonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta, ja esiopetuksen henkilöstö tukee kodin kasvatustehtävää yhteistyössä erityisopettajan, perheneuvolan, psykologin, terapeuttien, perhetyöntekijöiden, sosiaalijohtajan, lastenneuvola- ja kouluterveydenhoitajien kanssa.

Vastuu kodin kanssa tehtävästä yhteistyöstä on esiopetuksen henkilökunnalla. Esiopetusvuoden alussa esiopettajat kertovat vanhempainillalla kolmiportaisesta tuesta ja sen keskeisistä periaatteista. Huoltajaa kannustetaan tukemaan osaltaan lastaan tavoitteiden saavuttamisessa. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä lapsen ja huoltajien kanssa. Huoltajien on hyvä tietää, että he tai lapsi eivät voi kieltäytyä kasvun ja oppimisen tuen vastaanottamisesta. Heidän suostumusta ei myöskään tarvita tuen

tarpeen arviointiin ja suunnitteluun. Sen sijaan yksilökohtainen oppilashuollontuki perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää huoltajan suostumusta.

Lapselle laaditaan esiopetusvuoden alussa yhdessä huoltajan kanssa esiopetuksen oppimissuunnitelma/tehostetun tuen oppimissuunnitelma/HOJKS. Suunnitelmia tarkistetaan keväällä ja tarvittaessa toimintakauden aikana. Lapsen tuen tarpeen ilmetessä esiopetushenkilöstö keskustelee asiasta huoltajien kanssa mahdollisimman pian. Tuen tarve voi liittyä lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen tai hänen hyvinvointinsa voi olla vaarantumassa.

5.3. YLEINEN TUKI

Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata lapsen tuen tarpeeseen. Tällä tarkoitetaan yksittäisiä tukitoimia, joilla pyritään vaikuttamaan tilanteeseen mahdollisimman varhain. Tuen antaminen ei edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä.

Tuki järjestetään esiopetuksen opettajien ja muun henkilöstön sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden ja huoltajien yhteistyönä. Tuki järjestetään lapsen omassa esiopetusryhmässä opetusta eriyttämällä opettajien ja muun henkilöstön yhteistyöllä ja muuntelemalla joustavasti opetusryhmiä. Tuen suunnittelussa lapsen osallisuus huomioidaan yksilöllisesti esim. havainnoimalla lapsen vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita. Yleinen tuki kirjataan lapsen esiopetussuunnitelman kohtaan: vanhempien ja esiopetuksen yhteiset tavoitteet.

5.4. TEHOSTETTU TUKI

Mikäli yleinen tuki ei ole riittävää, lapsi on oikeutettu tehostettuun tukeen hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti omassa esiopetusryhmässä. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki ja sitä annetaan pääsääntöisesti esiopetusvuoden loppuun saakka.

Tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon, jonka esiopettajat laativat. Arvion laatimisessa on mukana huoltajien lisäksi tarvittaessa myös muita asiantuntijoita kuten erityislastentarhanopettaja tai erityisopettaja. Pedagogisessa arviossa hyödynnetään lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa, mahdollisesti aiemmin laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä mahdollisia muita suunnitelmia. Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä.

Pedagogisen arvion laatimisessa ja tehostetun tuen toteuttamisessa hyödynnetään lapselle jo mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua esiopetuksen oppimissuunnitelmaa, lapselle mahdollisesti laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa ja kuntoutussuunnitelmaa. Oppilashuollollisen käsittelyn jälkeen lapselle järjestettävä tehostettu tuki kirjataan yhdessä huoltajien kanssa lapselle laadittavaan tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan.

Tehostettua tukea annetaan esiopettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä. Yhteistyö lapsen ja hänen huoltajansa kanssa on tärkeää sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Palautteen antaminen huoltajille ja lapselle on edistymisen ja arvioinnin kannalta oleellista. Tehostettu tuki voidaan tarvittaessa päättää ja pedagogiseen arvioon perustuen palata yleiseen tukeen.

5.5. ERITYINEN TUKI

Erytystä tukea annetaan niille lapsille, joiden kasvu, kehitys ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet esim. vamman tai vakavan sairauden vuoksi. Erytyisen tuen tehtävänä on antaa lapselle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista kasvun ja oppimisen tukea sekä edistää hänen oppimisedellytyksiään. Myös erityistä tukea saavan lapsen on saatava kokea onnistumisen ja oppimisen iloa. Näin vahvistetaan hänen itsetuntoaan ja oppimismotivaatiotaan.

Lapsen erityisestä tuesta voidaan päättää joko esiopetuksen aikana tai ennen esi- tai perusopetuksen alkamista. Erytyisen tuen suunnittelun pohjana toimii pedagoginen selvitys. Erytyisen tuen päätös voidaan tehdä myös ilman pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että lapsen opetusta ei voida muuten järjestää.

Erytynen tuki muodostuu erityisen tuen päätökseen perustuvasta erityisopetuksesta sekä muista esiopetuksen tukimuodoista. Erytisopetus ja lapsen saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytettävissä ovat esiopetuksen kaikki tukimuodot. Opetuksen järjestäjä huolehtii, että erityisen tuen toteuttamisessa on käytettävissä erityispedagogista osaamista.

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään lapsesta aiemmin tehtyä pedagogista arviota, tehostetun tuen oppimissuunnitelmaa, varhaiskasvatussuunnitelmaa, esiopetussuunnitelmaa ja huoltajan luvalla kuntoutussuunnitelmaa tai muita lausuntoja (esim. psykologinen, lääketieteellinen ja sosiaalinen selvitys).

Erytisen tuen antamiseksi sivistysjohtajan tulee tehdä kirjallinen päätös. Päätös tehdään hallintolain mukaisesti ja päätös perustuu lapsen ja hänen huoltajansa kuulemiseen ja pedagogiseen selvitykseen. Päätös voi perustua asiantuntijalausuntoon, mikäli pedagogista selvitystä ei tehdä. Erytisen tuen päätöksessä päätetään lapsen esiopetuspaikka ja muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa lapsen esiopetuksen poikkeava järjestäminen.

Erytisen tuen tarpeellisuus tarkistetaan aina lapsen tuen tarpeen muuttuessa. Tarkistamista varten lapsesta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli lapsi ei enää tarvitse erityistä tukea, sivistysjohtaja tekee tuen lopettamisesta päätöksen. Tällöin lapselle ryhdytään antamaan tehostettua tukea. Erytisen tuen lopettaminen esiopetuksen aikana on harvinaista, koska tuen vaikutuksia ei voida yleensä todeta lyhyessä ajassa.

Lapsen erityinen tuki järjestetään pääsääntöisesti tavallisessa esiopetusryhmässä ja/tai pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä.

5.5.1. HENKILÖKOHTAISEN OPETUKSEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVA SUUNNITELMA (HOJKS)

Erytistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi lapselle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Esiopettajat laativat suunnitelman yhteistyössä huoltajien, erityislastentarhanopettajan ja terapeuttien sekä muiden asiantuntijoiden kanssa. Laatimisessa hyödynnetään pedagogista selvitystä. Suunnitelmaan kirjataan lapsen erityistä tukea koskevan päätöksen mukainen opetus ja muun tuen antaminen. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran toimintavuodessa.

Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata lapsen henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKS:iin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

5.5.2. PIDENNETTY OPPIVELVOLLISUUS

Pidennetyin oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset. Myös vaikea sairaus voi olla syynä pidennettyin oppivelvollisuuteen. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 11 vuotta. Ennen pidennetyin oppivelvollisuuden aloittamista annetaan huoltajalle tietoa pidennetyin oppivelvollisuuden eri vaihtoehdoista ja valinnan vaikutuksista. Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä tarvitaan ennen esiopetuksen alkua, jotta oikeus siihen voi toteutua.

5.6. PERUSOPETUSLAISSA SÄÄDETYT TUKIMUODOT

5.6.1. OSA-AIKAINEN ERITYISOPETUS

Osa-aikaista erityisopetusta muun esiopetuksen ohessa annetaan lapselle, jolla on vaikeuksia oppimisessaan ja koulunkäynnissään. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan joustavin järjestelyin muun esiopetuksen ohella lapsen omassa esiopetusryhmässä. Sen toteuttamista suunnitellaan ja sen tarvetta ja vaikutusta arvioidaan esiopettajien keskinäisenä yhteistyönä sekä yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa. Osa-aikaisella erityisopetuksella vahvistetaan lapsen oppimisedellytyksiä ja ehkäistään kehityksen ja oppimisen vaikeuksia. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla ja opetusta antaa erityislastentarhanopettaja ja/tai erityisopettaja.

5.6.2. OPETUKSEEN OSALLISTUMISEN EDELLYTTÄMÄT PALVELUT JA ERITYISET APUVÄLINEET

Lapsen apuvälineiden ja palvelujen tarve arvioidaan opettajien ja oppilashuollon henkilöstön yhteistyönä huomioiden lapsen ja huoltajan antamaa tietoa sekä mahdollisten asiantuntijoiden lausuntoja. Tulkitsemis- ja avustamispalveluiden tarve ja riittävyys arvioidaan yksittäisen lapsen kohdalla ennen tehostetun tuen alkamista osana pedagogista arviota ja ne kirjataan oppimissuunnitelmaan. Palvelujen tarpeen muuttuessa muutokset kirjataan suunnitelmaan. Tukea tarvitsevien lasten tukipalveluiden ja apuvälineiden käytöstä sovitaan yhdessä huoltajan kanssa moniammatillisessa yhteistyössä. Tuen tarpeet kirjataan lapselle tehtävään oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:iin.

6. OPPILASHUOLTO

6.1. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Puolangan sivistyslautakunta on nimennyt monialaiseen opiskeluhuollon ohjausryhmään sekä monialaiseen oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitoryhmään esiopetuksen, perusopetuksen, terveydenhuollon, sosiaali-toimen ja seurakunnan edustajat. Ohjausryhmän tehtävänä on vastata yleisestä oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Puolangan kunnan esiopetuksen oppilashuollon suunnitelma on Kainuun kuntien yhteisen esiopetuksen opetussuunnitelman mukainen.

Kainuussa on yhteinen Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän perhepalvelujen ja Kainuun kuntien sivistyspalvelujen sekä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kainuun piiri ry:n kanssa.

Esiopetuksessa oppilashuollon kokonaistarve vaihtelee oppilasmäärän ja tarpeiden mukaan. Yhteistyötä tehdään monialaisesti eri viranomaisten ja toimijoiden kesken. Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita ovat lastenneuvola ja kouluterveydenhuolto, perusopetus, psykologi, lastensuojelu sekä fysio-, puhe- ja toimintaterapeutit. Tarvittaessa pyydetään mukaan muita asiantuntijoita. Myös lapsilta ja huoltajilta saatavaa tietoa käytetään oppilashuoltosuunnitelmaa tehtäessä.

6.2. YKSIKKÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

Puolangalla yksikkökohtainen oppilashuolto toteutetaan yhteistyössä perhepalveluverkoston kanssa. Verkostoon kuuluvat sosiaalijohtaja, lastenneuvolan ja koulun terveydenhoitaja, perhetyöntekijät, päivähoidonohjaaja ja päiväkodin johtaja. Ryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ao. työntekijä siirtää tarvittavan lasta koskevan tiedon esiopetuksen opettajille. Tukea tarvitsevan lapsen osalta palaveriin kutsutaan huoltajat ja tarvittavat asiantuntijat.

Oppilashuollollisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen, neuvolan sekä muiden kunnan lasten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä lapset tutustuvat kouluun tammikuussa olevan ilmoittautumispäivän yhteydessä. Esiopettajat siirtävät opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon opettajille kevään siirtopalaverissa tietoja koulutulokkaasta-lomakkeella.

Esiopetukseen on laadittu turvallisuussuunnitelma, jossa annetaan toimintaohjeet äkillisiin kriiseihin ja uhka- ja vaaratilanteisiin.

6.3. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää lapsen hyvinvointia ja oppimista sekä terveyttä. Tavoitteena on varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon tarvitaan aina huoltajan suostumus. Asioiden käsittelyä varten kootaan tarpeellinen asiantuntijaryhmä ja ryhmän vastuuhenkilönä toimii työntekijä, jonka vastuualueeseen asia työtehtävien mukaan kuuluu. Esiopetuksen työntekijä laatii kokouksesta oppilashuoltokertomuksen. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Lapsikohtaiset tuen järjestämisen käytännöt kirjataan oppilashuollon palveluiden osalta oppilashuoltokertomukseen ja pedagogisen tuen osalta pedagogisiin asiakirjoihin. Asiakirjat säilytetään päiväkodilla lukitussa arkistokaapissa.

Lapsi saattaa tarvita tukea myös erityisissä tilanteissa kuten sairauden yhteydessä tai vaikeassa elämäntilanteessa. Esiopetusta voidaan järjestää tällöin mm. sairaalaopetuksena, jolloin yhteistyötä tehdään huoltajien, lapsen varsinaisen esiopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon kanssa.

6.4. OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN LASTEN JA HUOLTAJIEN KANSSA

Esiopetuksen oppilashuoltotyöstä annetaan tietoa huoltajille vanhempaintapaamisissa, tiedotteissa ja lisäksi tarvittaessa esiopetuksen aikana ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Lapsi ja huoltajat osallistuvat lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laatimiseen. Esiopetuksen ja yhteistyökumppaneiden yhteiset käytännöt oppilashuoltotyön osalta päivitetään säännöllisesti vuosittain.

6.5. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

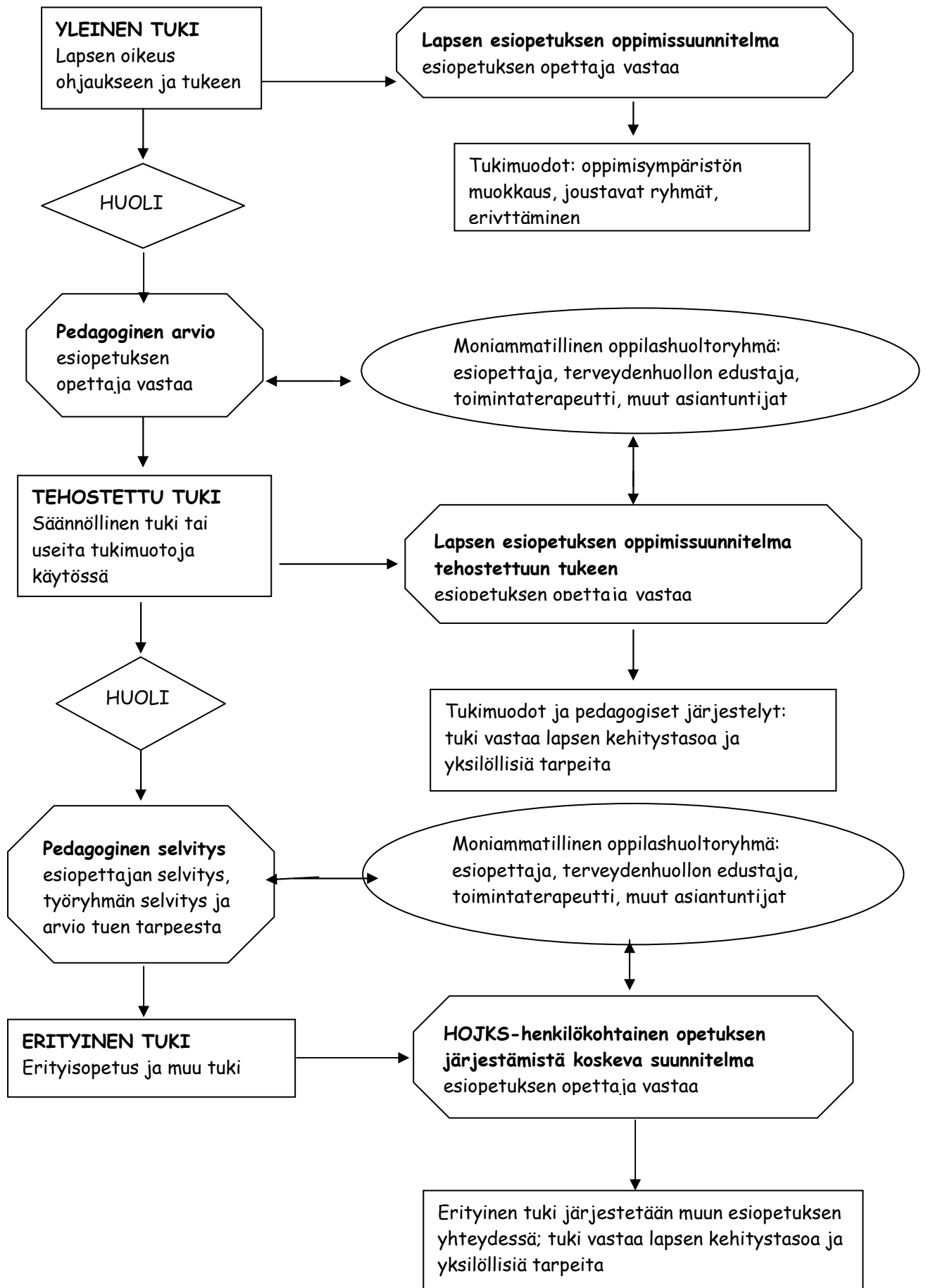
Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sisältää oppilashuoltoa koskevan luvun, joka kattaa koko oppilashuollon toimintakentän sekä kuvauksen perhepalveluiden toiminnasta oppimisen ja koulunkäynnin tukena. Oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmä vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Esiopetuksen henkilöstö arvioi vuosittain oppilashuoltotyön käytäntöjen toteutumista ja kehittämistarpeita.

LIITTEET:

Kasvun ja oppimisen tuki esiopetuksessa	22
Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma	23
Pedagoginen arvio	25
Pedagoginen selvitys	26
Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten	27
Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS)	29
Huoltajien kirjallinen suostumus oppilashuoltotyöhön osallistuvista henkilöistä	31
Hakemus pidennettyä oppivelvollisuutta ja erityisen tuen päätöstä tai erityisen tuen purkua varten	32
Tietoja tulevasta koululaisesta	34
Tietoja tulevasta esioppilaasta	35
Esiopetuksen oppilashuoltosuunnitelma	36
Esiopetuksen tieto- ja viestintätekniikan opetussuunnitelma	37
Lääkehoitosuunnitelma	38
Turvallisuussuunnitelma	42
Pelastussuunnitelma	48

KASVUN JA OPPIMISEN TUKI ESIOPETUKSESSA

PERUSTIEDOT

Lapsen nimi	synt.aika
Esiopetuksen opettaja ja yhteystiedot	
Huoltaja/t ja huoltajien yhteystiedot	

KUVAUS LAPSESTA

1. Lapsen vahvuudet / ilon aiheet (luonteenpiirteet, kiinnostukset, harrastukset, tiedot, taidot)
2. Lapsi tarvitsee apua / tukea
3. Miten lapsi suhtautuu esiopetuksen aloittamiseen?

TÄRKEÄÄ LAPSEN KASVATUKSESSA

4. Millaisia asioita pidätte tärkeinä lapsen kasvatuksessa?
5. Onko lapsen kasvussa tai kehityksessä ollut huolenaiheita? Onko perheessänne tapahtunut muutoksia tai muita asioita, jotka voivat heijastua lapsenne kasvuun ja kehitykseen?

VALMIUDET JA TAVOITTEET

Vanhempien ja lapsen arvio, mitä lapsi jo osaa ja mitä hänen toivotaan oppivan	Keskustelussa yhteisesti sovitut tavoitteet ja käytännöt
6. Sosiaaliset valmiudet, vuorovaikutus esim. leikkii toisten lasten kanssa, ottaa kontaktia lapsiin ja aikuisiin, ottaa toiset lapset huomioon, odottaa vuoroaan, hyväksyy säännöt ja rajoitukset, kestää pettymyksiä, luottaa itseensä, pitää puolensa, selvittää ristiriidat, pystyy/osaa kysyä, kuunnella ja keskustella, noudattaa ohjeita	
7. Työskentelyvalmiudet / Omatoimisuus ja päivittäistoiminnot esim. on kiinnostunut erilaisista ympäristön ilmiöistä ja uuden oppimisesta, keskittyy annettuihin tehtäviin suorittaen ne loppuun asti, selviytyy päivittäistoiminnoista (pukeminen, ruokailu, wc-käynnit) itsenäisesti	
8. Motoriikka karkeamotoriikka; esim. perusliikuntamuodot, sujuvuus, kömpelyys, kiinnostuneisuus hienomotoriikka; esim. kynän ja saksien käyttö	
9. Kieli ja kommunikaatio esim. ilmaisee omia ajatuksiaan ja tuntemuksiaan, keksii tarinoita, ymmärtää puhetta, ymmärtää annettuja ohjeita, puhuu ymmärrettävästi	
10. Muita yhteisesti sovittuja tavoitteita ja käytäntöjä esim. esiopetuksen eri sisältöalueilta tai päivittäistoimintoihin liittyen	

ESIOPETUKSEN TOTEUTUS JA TOIMINTATAVAT

11. Millaista yhteistyötä toivotte kodin ja esiopetuksen välillä? Tiedonkulku ja poissaolot?
12. Millaisia toiveita teillä on esiopetuksen toteutuksen suhteen?
13. Esikoulumatkat ja päivähoito
14. Opetusvideot, lasten elokuvat ja tietokonepelit

YHTEISTYÖ

15. Saako esiopetuksen opettaja konsultoida yhteistyötahoja lapsenne kasvuun ja kehitykseen sekä koulunkäynnin aloittamiseen liittyvissä asioissa? Luottamuksellisen keskustelun tarkoituksena on lapsenne yksilöllisen kasvun tukeminen sekä mahdollisimman joustava koulunkäynnin aloittaminen.
16. Muuta tärkeää

Me allekirjoittaneet sitoudumme yhteistyöhön lapsen parhaaksi

Puolangalla _____/_____ _____

huoltaja

huoltaja

esiopettaja

Lapsen esiopetuksen opetussuunnitelma annetaan esiopetusvuoden päätyttyä kotiin. Keväällä esiopetusvuoden arvioinnin yhteydessä esikoulun opettaja ja lapsen huoltajat täyttävät yhteistyössä lapsen tulevaan kouluun lähetettävän siirtotietolomakkeen.

Arviointikeskustelu käyty _____/_____ _____

huoltaja

huoltaja

esiopettaja

PERUSTIEDOT

Lapsen nimi	synt.aika
Esiopetuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot	
Huoltaja/t ja huoltajien yhteystiedot	

PEDAGOGISEN ARVION LAATIMINEN

Pedagoginen arvio laadittu, pvm
Laatimisesta vastanneet opettajat
Muut pedagogisen arvion laatimiseen osallistuneet asiantuntijat
Lyhyt kuvaus huoltajan ja lapsen kanssa tehdystä yhteistyöstä ja päivämäärä/t

PEDAGOGINEN ARVIO

Lapsen kasvun ja oppimisen tilanne kokonaisuutena
Lapsen saama yleinen tuki ja arvio sen vaikutuksista
Lapsen oppimisvalmiudet sekä kasvuun ja oppimiseen liittyvät erityistarpeet
Arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä lasta tulisi tukea

LAATIMISESSA HYÖDYNNETTY SEURAAVIA ASIAKIRJOJA (asiakirjoja ei liitetä pedagogiseen arvioon)

☐ Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Yleisen tuen aikana laadittu lapsen esiopetuksen opetussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Kuntoutussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Mahdolliset muut asiakirjat, mitkä ja niiden laatimispäivämäärät (pp.kk.vvvv)

KÄSITTELY MONIAMMATILLISESSA OPPILASHUOLTOTYÖSSÄ

Käsittelyn päivämäärät (pp.kk.vvvv)
Pedagogisen arvion ja oppilashuollon moniammatillisen käsittelyn perusteella tehty ratkaisu
☐ Lapsi ei tarvitse tehostettua tukea ☐ Lapselle aloitetaan tehostettu tuki ☐ Tehostettua tukea jatketaan

Päiväys, allekirjoitukset

____ / ____ 20____

huoltajan allekirjoitus

huoltajan allekirjoitus

esiopettajan allekirjoitus

PERUSTIEDOT

Lapsen nimi	synt.aika
Esiopetuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot	
Huoltaja/t ja huoltajien yhteystiedot	

PEDAGOGISEN SELVITYKSEN LAATIMINEN

Pedagoginen selvitys laadittu (pp.kk.vvvv)
Pedagogisen selvityksen kokoamisesta ja erityisen tuen tarpeen arvion tekemisestä vastannut esiopetuksen opettaja
Lapsen oppimisen etenemisestä selvityksen tehneet esiopettaja/t
Tehostetusta tuesta ja lapsen kokonaistilanteesta moniammatillisena yhteistyönä selvityksen antaneet
Selvitys huoltajan ja lapsen kuulemisesta ja päivämäärä

PEDAGOGINEN SELVITYS

Lapsen kasvun ja oppimisen tilanne kokonaisuutena
Lapsen saama tehostettu tuki ja arvio sen vaikutuksista
Lapsen oppimisvalmiudet sekä kasvuun ja oppimiseen liittyvät erityistarpeet
Arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä lasta tulisi tukea

LAATIMISESSA HYÖDYNNETTY SEURAAVIA ASIAKIRJOJA (asiakirjoja ei liitetä pedagogiseen selvitykseen)

☐ Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Pedagoginen arvio, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ HOJKS (mikäli lapsi saanut aiemmin erityistä tukea), laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Kuntoutussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Mahdolliset muut asiakirjat, mitkä ja niiden laatimispäivämäärät (pp.kk.vvvv)

ARVIO LAPSEN ERITYISEN TUEN TARPEESTA

Selvitysten perusteella tehty arvio lapsen erityisen tuen tarpeesta
☐ Lapsi ei tarvitse erityistä tukea ☐ Lapsi tarvitsee erityistä tukea
Arvion perustelut
Päiväys, allekirjoitukset
_____ / _____ 20____
huoltajan allekirjoitus huoltajan allekirjoitus esiopettajan allekirjoitus

PERUSTIEDOT

Lapsen nimi	synt.aika
Esiopetuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot	
Huoltaja/t ja huoltajien yhteystiedot	
Tehostetun tuen antaminen käsitelty moniammatillisessa oppilashuoltotyössä Käsittelypäivämäärä (pp.kk.vvvv)	
Esiopetuksen järjestäjä	
Mahdollinen päätös perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta Päätöspäivämäärä(pp.kk.vvvv)	Päätöksen tekijä

LAPSEN ESIOPETUKSEN OPPIMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma laadittu (pp.kk.vvvv)
Laatimisesta vastannut esiopetuksen opettaja
Muut lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laatimiseen osallistuneet
Lyhyt kuvaus huoltajan ja lapsen kanssa tehdystä yhteistyöstä ja päivämäärät (pp.kk.vvvv)

LAPSEN ESIOPETUKSEN JA TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMINEN

(Täytetään ne kohdat, jotka ovat tarpeen asianomaisen lapsen kohdalla)

Lapsen oppimisvalmiudet sekä kasvuun ja oppimiseen liittyvät erityistarpeet
Lapsen oppimisvalmiuksiin, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä sosioemotionaalisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
Pedagogiset ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, opetusmenetelmät ja työskentelytavat, kommunikointitavat, erityiset apuvälineet, oppimateriaalit ja muu tuki
Fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen oppimisympäristöön liittyvät, oppilashuollolliset tai muut ratkaisut
Moniammatillisen yhteistyön kuvaus ja eri toimijoiden vastuualueet
Yhteistyön toteuttaminen huoltajan ja lapsen kanssa, huoltajan tarjoama tuki
Lapsen mahdollinen osallistuminen muuhun varhaiskasvatustoimintaan ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa
Lapsen edistymisen seuranta ja arviointi, arviointitavat ja ajankohdat sekä lapsen itsearviointi

LAATIMISESSA ON HYÖDYNNETTY SEURAAVIA ASIAKIRJOJA (asiakirjoja ei liitetä oppimissuunnitelmaan)

☐ Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Yleisen tuen aikana laadittu lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Pedagoginen arvio, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Kuntoutussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Mahdolliset muut asiakirjat, mitkä ja niiden laatimispäivämäärät (pp.kk.vvvv)

ARVIOINTI LAPSEN ESIOPETUKSEN OPPIMISSUUNNITELMAN TARKISTAMISTA VARTEN

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma tarkistetaan seuraavan kerran (kk.vvvv)
Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman toteutumisen arvioinnit ja niiden pvm:t (pp.kk.vvvv)
Arviointiin osallistuneet
Lapsen edistyminen esiopetuksen oppimissuunnitelmassa hänelle määritellyissä tavoitteissa
Arvio lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan kirjattujen opetusjärjestelyjen, toimintatapojen ja tukitoimien sopivuudesta ja riittävydestä

Päiväys, allekirjoitukset

_____ / _____ 20_____

huoltajan allekirjoitus

huoltajan allekirjoitus

esiopettajan allekirjoitus

PERUSTIEDOT

Lapsen nimi	synt.aika
Esiopetuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot	
Huoltaja/t ja huoltajien yhteystiedot	
Erityisen tuen päätös Päätöspäivämäärä (pp.kk.vvvv)	Päätöksen tekijä
Esiopetuksen järjestäjä	
Oppivelvollisuus Yleinen oppivelvollisuus alkaa (pp.kk.vvvv)	Pidennetty oppivelvollisuus alkaa/alkanut (pp.kk.vvvv)
Mahdollinen päätös perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta Päätöspäivämäärä (pp.kk.vvvv)	Päätöksen tekijä

HOJKSin LAATIMINEN

Hojks laadittu (pp.kk.vvvv)
Laatimisesta vastannut esiopetuksen opettaja
Muut HOJKSin laatimiseen osallistuneet
Lyhyt kuvaus huoltajan ja lapsen kanssa tehdystä yhteistyöstä ja päivämäärät (pp.kk.vvvv)

LAPSEN ESIOPETUKSEN JA TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMINEN

(Täytetään ne kohdat, jotka ovat tarpeen asianomaisen lapsen kohdalla)

Lapsen oppimisvalmiudet sekä kasvuun ja oppimiseen liittyvät erityistarpeet
Lapsen oppimisvalmiuksiin, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä sosioemotionaalisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
Edistymisen seuranta ja arviointi, arviointitavat ja ajankohdat sekä lapsen itsearviointi
Pedagogiset ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, opetusmenetelmät ja työskentelytavat, kommunikointitavat, erityiset apuvälineet, oppimateriaalit ja muu tuki
Fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen oppimisympäristöön liittyvät, oppilashuollolliset tai muut ratkaisut
Erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkittamis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden sekä tuki- ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen ja eri toimijoiden vastuualueet
Kuvaus lapsen esiopetuksen järjestämisestä muun esiopetuksen yhteydessä ja/tai erityisryhmässä
Kuvaus siitä, miten erityisryhmässä esiopetusta saava lapsi integroituu muuhun esiopetukseen
Moniammatillisen yhteistyön kuvaus ja eri toimijoiden vastuualueet

Kuvaus lapsen esiopetuksen kuljetusten järjestelyistä ja vastuista sekä kuljetusta odottavan lapsen ohjauksesta ja valvonnasta
Yhteistyön toteuttaminen huoltajan ja lapsen kanssa, huoltajan tarjoama tuki
Lapsen mahdollinen osallistuminen muuhun varhaiskasvatustoimintaan ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa

LAATIMISESSA ON HYÖDYNNETTY SEURAAVIA ASIAKIRJOJA (asiakirjoja ei liitetä HOJKSiin)

☐ Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Pedagoginen selvitys, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Kuntoutussuunnitelma, laadittu (pp.kk.vvvv)
☐ Asiantuntijalausunnot, mitkä ja niiden antopäivämäärät (pp.kk.vvvv)
☐ Muut asiakirjat, mitkä ja niiden laatimispäivämäärät (pp.kk.vvvv)

ARVIOINTIA HOJKSIN TARKISTAMISTA VARTEN

HOJKS tarkistetaan seuraavan kerran (kk.vvvv)
HOJKS:n toteutumisen arvioinnit ja niiden pvm:t (pp.kk.vvvv)
Arviointiin osallistuneet
Lapsen edistyminen HOJKSissa hänelle määritellyissä tavoitteissa
Arvio HOJKSiin kirjattujen opetusjärjestelyjen, toimintatapojen ja tukitoimien sopivuudesta ja riittävydestä

Päiväys ja allekirjoitukset

_____ / _____ 20_____

_____ huoltajan allekirjoitus

_____ huoltajan allekirjoitus

_____ esiopettajan allekirjoitus

**Puolangan kunta/Esiopetus
HUOLTAJAN/HUOLTAJIEN KIRJALLINEN SUOSTUMUS OPPILASHUOLTOTYÖHÖN
OSALLISTUVISTA HENKILÖISTÄ**

Oppilashuolto

Oppilashuolto kuuluu kaikille esiopetuksessa työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilashuolto on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea. Oppilashuollolla edistetään lapsen oppimista sekä tasapainoista ja tervettä kasvua ja kehitystä.

Laki perusopetuslain muuttamisesta

Henkilötietojen käsittelyssä lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa. Kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu.

Oppilashuoltotyössä käsitellään monia oppilasta ja hänen perhettään koskevia tietoja, jotka ovat lainsäädännön mukaan salassa pidettäviä. Salassapidolla tarkoitetaan asiakirjan pitämistä salassa ja kieltoa ilmaista tietoa suullisesti eli vaitiolovelvollisuutta sekä kieltoa käyttää salaista tietoa omaksi eduksi tai toisen vahingoksi.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle ja perusopetuslain mukaisesta opetuksesta ja toiminnasta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 Lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin. Viranomaiset ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Lapsen nimi: _____

Oppilashuoltoryhmä kokoontuu Aika: _____ Klo: _____ Paikka: _____

Toivon / toivomme, että lapseni / lapsemme oppilashuoltotyöhön osallistuvat:

kaikki alla olevat saavat osallistua

Vain seuraavat:

rehtori tai vararehtori
esikoulun / luokanopettaja
erityisopettaja, vuosiluokat 1-6
pienryhmän opettaja
terveydenhoitaja
sosiaalityöntekijä
psykiatrinen sairaanhoitaja
henk.kohtainen avustaja
muu, kuka
opiskelija / työharjoittelija

Pääsen mukaan kokoukseen _____ En pääse mukaan kokoukseen
huoltaja

Pääsen mukaan kokoukseen _____ En pääse mukaan kokoukseen
huoltaja

Tarvittaessa konsultoidaan neuvolalääkäriä/koululääkäriä psykologia

Lapsen virallinen huoltaja: Äiti ___ Isä ___ Muu ___ Kuka? _____

Puolangalla ___/___ 20___

Huoltajan allekirjoitus: _____ Huoltajan allekirjoitus: _____

Lomake palautetaan lapsen opettajalle ennen oppilashuoltoryhmää. Kiitos!

OPPILASHUOLTORYHMÄN KOKOUS

___.___.20__

Asian vireillepanija: _____

Aihe:

Huoltajan/huoltajien terveiset oppilashuoltoryhmälle:

Päätetyt jatkotoimenpiteet, niiden perustelut, toimijat, aikataulu ja seuranta:

Asian käsittelyyn osallistuneet:

Mitä tietoja siirretty ja kenelle:

Huoltajan allekirjoitus

Huoltajan allekirjoitus

Henkilötietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä opetuksen järjestäjä. Huoltajille annetaan lomakkeesta omat kappaleet.

Hakemus pidennettyä oppivelvollisuutta ja erityisen tuen päätöstä tai erityisen tuen purkua varten

Lapsen tiedot

Nimi	Henkilötunnus
Osoite ja puhelin	
Isän nimi	Osoite ja puhelin
Äidin nimi	Osoite ja puhelin
Muu huoltaja	Osoite ja puhelin

Hakemus

Lapselle haetaan ☐ pidennettyä oppivelvollisuutta, alkaen _____ ☐ erityisen tuen päätöstä, alkaen _____ ☐ erityisen tuen purkua, alkaen _____

Aiempi erityisen tuen päätös

§ _____ pvm _____

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi, päätös tarkistetaan ainakin 2 vuosiluokan jälkeen ja ennen 7 vuosiluokalle siirtymistä sekä aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa.

Lapsen pääsääntöinen opetusryhmä

--

Opetusjärjestelyt

☐ Lapsi aloittaa oppivelvollisuutta edeltävässä esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta, jatkaa toisen vuoden oppivelvollisuuden suorittamiseen kuuluvassa esiopetuksessa ja aloittaa tämän jälkeen perusopetuksen. ☐ Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa yhden vuoden, minkä jälkeen hän aloittaa perusopetuksen. ☐ Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa kaksi vuotta. Tällöin lapsi aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin eli sinä vuonna, kun hän täyttää 8 vuotta. Perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta on tehtävä erillinen hallintopäätös.

Tulkitsemis- ja avustajapalvelut

☐ avustajapalvelut ☐ tulkitsemispalvelut ☐ muut palvelut

Päiväys, allekirjoitukset ja nimenselvennykset

aika _____ / _____ 20____ paikka _____
huoltaja _____ huoltaja _____
rehtori _____

Liitteet

☐ pedagoginen selvitys ☐ muut asiantuntijalausunnot kpl _____

Puolangan kunta/Esiopetus
Tietoja tulevasta koululaisesta
alkuopetuksen suunnittelun tueksi

Esioppilaan nimi:	synt.aika:
1.Omatoimisuus, päivittäistoiminnot	
2.Sosiaaliset taidot ja tunneilmaisuu	
3.Motoriikka, visumotoriikka, hahmotus	
4.Kielelliset valmiudet	
5.Matemaattiset valmiudet	
6.Työskentelytaidot ja käyttäytyminen oppimistilanteessa	
7.Muuta	

On saanut tukea oppimisvalmiuksiin _____

Päiväys ja allekirjoitukset

Puolangalla _____/_____

huoltajan allekirjoitus

huoltajan allekirjoitus

esiopettajan allekirjoitus

Puolangan kunta/Esiopetus
TIETOJA TULEVASTA ESIOPPILAASTA
esiopetuksen suunnittelun tueksi

Lapsen nimi: _____ Syntymäaika: _____

Osoite: _____

Lapsen aiemmat päivähoitopaikat: _____

Lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet
Lapsen leikki- ja toimimisen taidot, toimiminen ryhmässä, keskittyminen ohjattuun toimintaan
Tunteiden ilmaisu ja toimiminen ristiriitaisissa tilanteissa
Omatoimisuus (ruokailu, siisteys, pukeminen)
Kielellinen kehitys (puheen ymmärtäminen, oma ilmaisu, äännevirheet)
Lapsen motoriset taidot (tasapaino, pallottelu, juoksu, hyppiminen, kynän/saksien käyttö)
Muuta huomioitavaa (esim. yhteistyötahot: erityisopettaja, terapeutit; jatkuuko terapiajakso?)
Vanhempien terveiset esikouluun

Lastani koskevat tiedot saa siirtää esiopetukseen ja mahdolliseen aamu- ja iltapäivähoitoon.

Kyllä _____ Ei _____

Päiväys ___/___/20___

Päivähoidon työntekijä

Huoltajan allekirjoitus

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuollon palvelut
Oppilashuoltoa järjestetään päiväkodissamme kahdella tasolla ja näiden avulla tuemme esiopetusryhmän yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia. Monialainen oppilashuoltoryhmämme on tiiviissä yhteistyössä lastenneuvolan, lastensuojelun ja perusopetuksen kanssa sekä erikoissairaanhoidon kanssa.
2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat
Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seuraamme, arvioimme ja kehitämme esiopetusryhmän hyvinvointia esiopetuksen opetussuunnitelman ja oppilashuollon toimintasuunnitelman mukaisesti. Huolehdimme ryhmän terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Oppilashuoltotyötä ohjaa lapsen ensisijaisuus. Teemme tiiviisti yhteistyötä varhaiskasvatuksen, neuvolan, koulun ja muiden kunnan lasten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Esiopetuksessa käydään syksyllä esiopetuksen alkaessa läpi esiopetukseen osallistuvien lasten tuen tarpeet ja kehitykseen ja oppimiseen liittyvät asiat. Keväällä arvioimme suunnitelmien toteutumista ja siirrämme tiedon koulun oppilashuoltoryhmälle.
Yksikkökohtainen oppilashuollon kokoonpano ja toimintatavat
Esiopetuksen oppilashuoltoryhmän muodostavat psykologi, päiväkodinjohtaja/esiopettaja ja esiopettaja. Tarvittaessa ryhmään voidaan kutsua muita asiantuntijoita. Yksittäistä lasta koskevissa palavereissa on läsnä ainoastaan ne henkilöt, joille lapsen opetus ja ohjaus välittömästi kuuluvat. Päiväkodinjohtaja kutsuu ryhmän koolle.
Oppilashuollon yhteistyö muun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa sekä erityisesti esiopetuksen siirtymävaiheissa
Teemme tiivistä yhteistyötä koko toimintavuoden ajan varhaiskasvatuksen kanssa, koska osa esikoululaisista on esiopetuksen lisäksi myös päivähoidossa. Perusopetuksen kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti keväällä siirtymävaiheissa.
Tapaturmien ehkäisy sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
Päiväkodin esiopetukseen on laadittu turvallisuussuunnitelma lasten ensiavun järjestämisestä ja hoitoonohjauksesta. Lisäksi henkilökunnan kanssa on sovittu pihasäännöistä ja lasten valvonnan merkityksestä.
Esiopetuksen kuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet
Päivähoiton turvallisuussuunnitelma sisältää lasten kuljetuksiin liittyvät ohjeet ja henkilökunta kuljettaa lapset hoitopaikkojen välillä tarvittaessa. Kuljetusoppilaiden kohdalla teemme yhteistyötä koulun kuljetusvastaavan ja kuljettajien sekä vanhempien kanssa. Retkille lähdetessä otamme mukaan ensiapuvälineet ja lasten yhteystiedot. Lapsilla on aina yllään huomioliivit ja vastuutyöntekijällä matkapuhelin.
Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
Kasvatushenkilöstö vastaa sovittujen ohjeiden mukaisesti esikoululaisten turvallisuudesta niin sisällä kuin ulkoilutilanteissa. Henkilökunta seuraa lasten välistä vuorovaikutusta ja puuttuu tarvittaessa tilanteeseen.
Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
Päiväkodin esiopetusryhmässä toimimme päivähoitoon laaditun turvallisuussuunnitelman mukaisesti.
3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen
Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina huoltajan suostumukseen. Varhaisen tuen turvaamisessa ja ongelmien ehkäisyssä järjestämme yksilökohtaista oppilashuoltoa, jota ovat terveydenhuoltopalvelut, sosiaalityö ja monialainen oppilashuolto. Yksittäisen lapsen tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi kootaan asiantuntijaryhmä. Ryhmän koollekutsujana toimii henkilö, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.
4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen lasten ja huoltajien kanssa
Lapsen huoltajalle annetaan tietoa käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja vanhempia ohjataan hakemaan tarvitsemiin oppilashuollon palveluja.
5. Oppilashuollon toteuttaminen ja seuraaminen
Oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmä vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Esiopetuksen henkilöstö arvioi vuosittain oppilashuoltotyön käytäntöjen toteutumista ja kehittämistarpeita.

Puolangan kunta

Esiopetuksen tieto- ja viestintätekniikan opetussuunnitelma

Työskentelytaidot

- osaa avata ja sulkea laitteen sekä sulkea käyttämänsä ohjelmat opettajan ohjauksessa
- osaa käyttää hiiren, näppäimistön ja kosketusnäytön perustoimintoja
- löytää ja tunnistaa kirjaimet ja numerot näppäimistöltä tai kosketusnäytöltä
- harjoittelee tallentamista ja tulostamista opettajan ohjauksessa

Tiedonhallintataidot

- osaa kirjoittaa oman nimensä
- harjoittelee ohjelmien ja sovellusten käyttöä opettajan ohjauksessa
- harjoittelee kuvaamista, äänittämistä ja videointia mobiililaitteilla opettajan ohjauksessa
- harjoittelee tiedon hakemista eri tietolähteistä opettajan ohjauksessa
- tutustuu ja harjoittelee opettajan ohjauksessa videoyhteyden ja sähköpostin käyttöä

Vastuullinen ja turvallinen toiminta

- osaa avata, sulkea ja ladata käyttämänsä tvt-laitteet
- osaa noudattaa huolellisuutta ja varovaisuutta käsitellessään tietoteknisiä laitteita
- harjoittelee medialukutaitoa ohjatusti (esim. keskustelut ohjelmista, kuvista, elokuvista)

Esiopetuksessa tieto- ja viestintätekniikka on mukana luonnollisena osana kaikkea toimintaa. Lapsi on itse aktiivinen toimija, joka dokumentoi, havainnoi, tuottaa, etsii tietoa, harjoittelee ja toteuttaa omia ideoita yksin ja toisten kanssa. Opettaja mahdollistaa tv:n hyödyntämisen monipuolisesti eri oppimiskokonaisuuksissa. Toiminnan lähtökohtana on lapsen ja lapsiryhmän mielenkiinnon kohteet, ilmiöpohjainen oppimien ja esiopetuksen oppimisympäristön laajentaminen ryhmätilan ulkopuolelle. Lapsi dokumentoi kuvin, videoin, äänittein omaa ja ryhmän toimintaa ja tuotoksia, harjoittelee mediaesitysten tekemistä sekä harjoittelee niiden tallentamista. Lapsi hakee ideoita ja tietoa eri lähteistä opettajan ohjauksessa. Lapsi harjoittelee kirjoittamiseen ja lukemiseen sekä matematiikkaan liittyviä asioita tv:n avulla. Esiopetuksessa tutustutaan mediatarjontaan, harjoitellaan yhdessä medialukutaitoa ja tuotetaan omia esityksiä. Opetuksessa käytetään erilaisia oppimispelejä ja sovelluksia. Opettaja ohjaa lasta turvalliseen ja vastuulliseen toimintaan.

LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA ESIOPETUKSESSA, PÄIVÄHOIDOSSA JA KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINNASSA

Tämän lääkehoitosuunnitelman perustana on Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2007 julkaisema opas Turvallinen lääkehoito, Valtakunnallinen opas lääkehoidon toteuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Esiopetuksen, päivähoidon ja koululaisten iltapäivätoiminnan perustehtävä ei ole lääkehoidosta vastaaminen, mutta koska ko. toiminnoissa on lapsia, joilla saattaa olla jatkuva tai määräaikainen lääkitys, täytyy lääkehoitosuunnitelma olla myös tehtynä.

Suunnitelmaa noudatetaan esiopetuksessa, kaikissa päivähoidoyksiköissä ja koululaisten iltapäivätoiminnassa. Tämän pohjalta kukin toimintayksikkö suunnittelee lääkehoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet yksittäisen lapsen tarpeen mukaan.

1. YKSIKÖISSÄ TOTEUTETTAVA LÄÄKEHOITO

Esiopetuksessa, päivähoidossa ja iltapäivätoiminnassa annettava lääkehoito on valtaosaltaan luonteeltaan satunnaista ja/tai oireen mukaista lääkehoitoa.

Hoidon tarpeen kiireellisyyden mukaan tilanteet voidaan jakaa seuraavasti:

1. Välitöntä hoitoa vaativat
 - a. anafylaksian (äkillinen, allerginen, shokkityyppinen reaktio) hoito
 - b. insuliinishokin hoito
 - c. kouristuksen (kuumekouritukset, epilepsia) hoito
2. Satunnaisia oireita lievittävät
 - a. astma-ahdistuksen hoito, avaava lääkitys
 - b. kuumeen ja säryn hoito
3. Pitkäaikaissairauden ylläpitohoito
 - a. insuliinihoito diabeteksessa
 - b. astman hoitava lääkitys

Esiopetuksessa, päivähoidossa ja koululaisten iltapäivätoiminnassa annetaan lääkkeitä yksilöllisen suunnitelman mukaan tai vain erityistilanteissa. Lääkehoidon suunnitelma laaditaan lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Koululainen osaa usein itse ottaa lääkkeensä ja tällöin henkilökunnan tehtävänä on antaa huoltajan toimittama lääkeannos tai valvoa, että lääke tulee otetuksi ja seurata lapsen tilannetta.

Lääkehoitoa toteutetaan vain seuraavissa tilanteissa yksilöllisesti tehdyn suunnitelman mukaisesti:

- ensiapulääkitys anafylaktisessa reaktiossa
- ensiapulääkitys epilepsia-kohtauksessa
- astmalapsen avaava lääke astma-kohtauksessa tai ennakoivasti esim. ennen liikuntatuntia
- diabeetikolapsen insuliinipistokset ja ensiapulääkitys insuliinishokissa

Esiopetuksessa, iltapäivätoiminnassa tai päivähoidossa toteutettavilla ulkopuolisilla retkillä voidaan lisäksi antaa lapsen pitkäaikaissairauden vaatimaa ylläpitolääkitystä tai kuuriluonteista lääkitystä (esim. antibioottihoito) tai äkillisesti sairastuneiden lasten kuume- ja särkyllääkitys ennalta tehdyn suunnitelman ja sopimusten mukaisesti.

Yksiköissä sovitaan seuraavista käytänteistä:

- lääkehoidon tai riittävän reagointivalmiuden vaatima informointi
- lääkkeen antamiseen liittyvä koulutus ja lääkeannosteluluvan myöntäminen
- menettelytavat riskitilanteissa toimintaympäristön ulkopuolella tapahtuvassa toiminnassa esim. retket
- menettelytavat poikkeustilanteissa annettavassa särky- tai kuumelääkityksessä
- yksilökohtaisen lääkehoidon suunnitelman laatiminen

2. LÄÄKEHOITOON LIITTYVÄT TOIMIJAT JA TEHTÄVÄT

Päivähoidon ohjaaja vastaa tämän suunnitelman toteutumisesta kaikissa päivähoitoyksiköissä, esiopetuksessa ja iltapäivätoiminnassa. Lisäksi hän vastaa siitä, että kaikilla on käytettävissä riittävä tieto ja asiantuntemus ja että tietoja käsitellään ammatillisesti ja huolehditaan siitä ettei tieto kulkeudu ulkopuolisille.

Huoltaja vastaa lapsen yksilöllisen lääkkeen toimittamisesta ja siitä, että lapsen lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä.

Kouluterveydenhuolto ja lastenneuvola vastaa käytettävissään olevan tiedon puitteissa siitä, että yksittäisen lapsen lääkehoitosuunnitelman laatimisen tarve tulee päivähoitopaikan tai iltapäivätoiminnan tietoon. Kouluterveydenhuolto ja lastenneuvola vastaavat lääkehoidon toteuttamisen vaatimasta osaamisen varmistamisesta ja lääkehoitoluvan myöntämisestä (liite 1). Erikoissairaanhoido voi myös tarvittaessa osallistua ko. tehtäviin.

Lääkkeen antaja vastaa siitä, että hän toimii tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Kukin yksikön aikuinen vastaa hätätilanteessa ensiaputoimenpiteistä.

3. LAPSEN YKSILÖLLISEN LÄÄKEHOIDON SUUNNITELMA

Lapsikohtaisen lääkehoidon tarpeen on arvioinut ja suunnitellut lasta hoitava taho, jota voidaan tarvittaessa käyttää asiantuntijana. Lääkehoidon suunnitelma tehdään yhteistyössä lapsen huoltajan kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa pohditaan lapsen lääkehoidon ja terveydentilan seurannan tarpeet ja millä laajuudella ja toimenpiteillä näihin tarpeisiin pystytään vastaamaan.

Lapsen lääkehoidon suunnitelma laaditaan seuraavissa tilanteissa:

- lapsen tiedetään tarvitsevan välitöntä lääkehoitoa tietyissä tilanteissa (esim. anafylaktisen sokin vaara, kouristukset)
- lapsella on pitkäaikaissairaus, johon hän tarvitsee ulkopuolisen antamaa lääkehoitoa esiopetuksessa, päivähoito- tai iltapäivätoiminnassa
- lapsella on sairaus, jonka lääkehoidon vaikutuksia on seurattava päivän aikana

Lääkehoidon suunnitelmaan kirjataan kaikki tarvittavat liitteen 2 mukaiset tiedot.

4. LÄÄKEHUOLTO

4.1. Ensiapukaappi

Ensiapukaappi on sijoitettava siten, etteivät lapset pääse siihen käsiksi. Kaapissa säilytetään ensiapuvälineitä, ei lääkkeitä jodia lukuun ottamatta. Kaapissa ei säilytetä henkilökunnan käyttöä varten tarkoitettuja särkylääkkeitä, vaan niistä tulee jokaisen huolehtia itse. Myös niiden säilytyksessä on huomioitavaa, että ne ovat lukkojen takana lasten ulottumattomissa.

Ensiapukaapissa tulisi olla seuraavat tuotteet:

- ensiapuside pieni 4 kpl
- ensiapuside iso 4 kpl
- taitos 20*20cm 2 kpl
- joustoside 8-10 cm 2 kpl
- putkiverkkoside 1 kpl
- kiinnelaastari 1,25 cm*9 m 1-2 rullaa
- kolmioliina, kuitukangas 2 kpl
- sakset 1 kpl
- haavapyyheautomaatti tai haavapyyhkeet 8-10 kpl
- laastarit, eri koot tai 20 kpl 8(14)
- laastariautomaatti

Siirrettävä ensiapupakkaus (esim. retkille mukaan), jota säilytetään ensiapukaapin läheisyydessä:

- ensiapuside pieni 2 kpl
- ensiapuside iso 2 kpl
- kolmioliina, kuitukangas 1 kpl
- sidetarvikeysikkö 2 tai vastaava 1 kpl
- haavaside 10*20 cm 2 kpl
- haavaside 15*24 cm 2 kpl
- joustoside 8 cm 1 kpl
- kolmioliina 2 kpl
- sidetarvikeysikkö 3 tai vastaava
- haavaside 20*30 cm 1 kpl
- joustoside 10 cm 1 kpl

Mikäli toimipisteessä on diabeteslapsi, lääkekaapissa tulee olla myös:

- ensiapuohjeet liian matalan verensokerin varalta
- tavallista palasokeria ja /tai rypälesokeria (Delax , Siripiri)
- lapsen oman hoitoyksikön ja /tai lähimmän terveystieteiden keskuksen / sairaalan puhelinnumerot
 - Glukagoni-pakkaus

Diabeteslapsen vanhempien yhteystiedot täytyy olla kaikkien niiden tiedossa, jotka voivat tarvita niitä.

4.2. Lääkkeiden säilytys

Jääkaapissa säilytettävillä lääkkeillä tulee olla paikka erillään elintarvikkeista. Vanhempien tuomien lääkkeiden säilytyksessä varmistetaan turvallinen ja oikeanlainen säilytys (esim. lämpötila). Lääke tuodaan päiväannoksena alkuperäispakkauksessa, ja pakkauksen päällä tulee olla lapsen nimi, lääkkeen nimi, lääkkeen vahvuus, säilytyspaikka, mihin aikaan on annettava, missä lääke tulee säilyttää (esim. jääkaappi) ja miten lääke annetaan (niellä, veteen sekoitettuna vai onko kysymyksessä suppo). Edellä mainitut tiedot ovat erittäin tärkeitä, sillä lapsi saattaa saada allergisen reaktion, jolloin pitää olla tiedossa, mitä lapselle on annettu.

Joditabletit

Joditabletit on tarkoitettu odottamattomien säteilyonnettomuuksien varalle. Käytössä ja annostuksessa on noudatettava tilanteen mukaisia viranomaisen ohjeita.

Kyypakkaus

Kyypakkaus – käärmeenpureman, mehiläisen ja ampiaisen piston aiheuttamaan reaktioon. Lue tarkka annosteluohje pakkauksen kyljestä. Kyypakkaus otetaan retkelle mukaan.

4.3. Lääkeinformaatio

Puolangan terveystieteiden keskus puh. 08 61565 226

Myrkytystapauksissa yhteys Myrkytystietokeskukseen (avoinna 24 t/vrk) puh. (09) 471 977 (suora) tai (09) 4711 (vaihde)

Myrkytystietokeskuksen toimialaan eivät kuulu seuraavat asiat: yleinen lääkeneuvonta, eläinten myrkytyksiä koskevat kysymykset, myrkyttömien eläinten (esim. hyttynen, punkki) puremia koskevat kysymykset, ruokamyrkytykset ja elintarvikkeita koskevat kysymykset, allergia-asiat, sairauksien hoito-ohjeet tai yleinen terveystieteiden neuvonta sekä raskautta ja imetystä koskevat kysymykset.

5. YLEISIMMÄT LÄÄKEHOITOA VAATIVAT TILANTEET

Anafylaksia

Anafylaksia on äkillinen ja hengenvaarallinen allerginen reaktio. Sen voi aiheuttaa esim. hyönteisten pistot, jotkin ruoka-aineet (esim. pähkinät, kala, kiivi-hedelmä), lääkkeet ja allergisoivat aineet.

Voimakkaat ja nopeasti pahenevat reaktiot voivat kuitenkin uhata henkeä, ja potilas tarvitsee välittömästi käsivarren tai reiden lihakseen (ei ihon alle) pistettävää adrenaliinia, jotta uhkaava sokki vältetään ja potilas toimitetaan sairaalahoitoon. **Hätänumero 112.**

Tilan tunnistaa voimakkaasta ihoreaktiosta, kasvojen punoituksesta, pulssin tihentymisestä ja huonovointisuudesta. Hengitys saattaa vinkua ja kiihtyä, ääni käheytyy ja tuntuu vatsakipuja.

Diabetes

Diabeetikolapsen hoito on yksilöllistä. Diabeteksen hoidosta vastaa erikoissairaanhoito.

Hoitava taho suunnittelee vanhempien kanssa ja yhteistyössä lapsen päivähoitopaikan, iltapäivätoiminnan ja kouluterveydenhuollon kanssa diabeteksen hoidon edellyttämät toimenpiteet ja huomioitavat seikat päivähoidossa ja iltapäivätoiminnassa. Lasten kuntoutusohjaaja on yleensä yhdyshenkilönä.

Erikoissairaanhoito huolehtii yleensä tarvittavan lääkehoidon ohjauksen antamisesta sekä osaamisen varmistamisesta yhteistyössä vanhempien ja tarvittaessa lastenneuvolan tai kouluterveydenhuollon kanssa. Erikoissairaanhoito huolehtii lääkehoidon toteuttamiseen liittyvän luvan antamisesta.

Henkilökuntaa varten yksiköissä tulee olla asiaan kuuluvat Diabetesliiton julkaisut: Diabetesleikki-ikäisellä – Opas päivähoitoon.

Lasten kuume-kouristukset

Kuume-kouristuksia esiintyy arviolta viidellä lapsella sadasta, tavallisimmin 1–2 vuoden iässä.

Vaikka kuume-kouristus muistuttaa epileptistä kohtausta, kyseessä ei ole epilepsia.

Kuume-kouristuskohtaus hoidetaan diatsepaami -peräruiskeella.

Lasten epilepsia

Lasten epilepsian hoidosta vastaa erikoissairaanhoito, joka yhdessä vanhempien kanssa arvioi esiopetuksessa, päivähoidossa ja iltapäivätoiminnassa tarvittavat toimenpiteet ja valmiudet. Lapselle laadittavassa yksilöllisessä suunnitelmassa huomioidaan mahdollisesti tarvittava kouristuskohtauksen välitön hoito. Lääkkeenä käytetään diatsepaami -peräruisketta.

Diatsepaami -peräruiskeen käytön ohjaa (osaamisen varmistaa) terveydenhoitaja yhteistyössä huoltajien kanssa.

SISÄLLYS

I) TURVALLISUUSUUNNITELMAN YLEISET TIEDOT

II) HENKILÖRISKIT

1. LAPSEN HAKEMINEN JA KULKEMINEN

- 1.1. Liikenneturvallisuus
- 1.2. Lasta ei haeta päivähoidosta
- 1.3. Lapsen kulkeminen yksin tai alaikäisen saattajan kanssa
- 1.4. Liikenneturvallisuus

2. TAPATURMAT JA LÄÄKINTÄ

- 2.1. Ohjeet tapaturmatilanteissa
- 2.2. Lääkintä

3. LAPSEN KATOAMINEN

4. LAPSEN KOSKEMATTOMUUTEEN LIITTYVÄT UHAT

- 4.1. Kiusaaminen

5. HENKILÖKUNTAAN LIITTYVÄT UHAT JA TURVALLISUUSOHJEET

- 5.1. Henkilöstön rikostaustan selvittäminen
- 5.2. Väkivallan uhka
- 5.3. Työntekijän sairaskohtaus tai tapaturma työtilanteessa

III) TOIMINTA- JA OMAISUUSRISKIT

1. Kiinteistö, piha-alue ja jätehuolto
2. Tulipalo
3. Suuronnettomuudet ja poikkeusolot

IV) TIETOTURVA- JA MUUT RISKIT

1. Tiedottaminen häiriötilanteissa
2. Tietosuoja
 - 2.1. Asiapaperit ja arkistointi
 - 2.2. Vaitiolovelvollisuus ja salassapito
 - 2.3. Sopimus yhteistyöstä

V) TURVALLISUUSKOULUTUS JA KRIISIAPU

1. Turvallisuuskoulutus
2. Kriisiapu

VI) TURVALLISUUSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN JA YLLÄPITO

VI) LIITTEET

I) TURVALLISUUSUUNNITELMAN YLEISET TIEDOT

Turvallisuussuunnitelma pitää sisällään esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelman ja siihen kuuluvan liiteosan. Suunnitelmassa on ohjeita kriisitilanteisiin ja paloturvallisuuteen sekä työn- ja vastuunjakoon. Turvallisuussuunnitelman rakenne on samanlainen koko Puolangan kunnan esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

Kaikissa yksiköissä tulee huolehtia työntekijöiden ja lasten turvallisuudesta. Tätä toteuttamaan valitaan toimipisteen suojelujohtaja.

Suojelujohtajan tehtäviin kuuluu mm. laatia turvallisuussuunnitelma, joka on yhteenveto laitoksen turvallisuusjärjestelyistä.

Suunnitelman tarkoituksena on kohottaa varhaiskasvatuksen henkilö- ja paloturvallisuutta sekä antaa valmiuksia suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varalle. Kirjallisen suunnitelman keskeisin tehtävä on välittää turvallisuustietoa koko henkilökunnalle ja erityisesti uusille työntekijöille heidän perehdyttämisenä yhteydessä.

Työntekijällä on vastuu:

- lukea ja allekirjoittaa turvallisuussuunnitelma luetuksi vuosittain
- noudattaa turvallisia työtapoja
- välttää vaaratilanteita
- huolehtia esiopetuksen ja varhaiskasvatussyksikön ja piha-alueen turvallisuudesta
- ilmoittaa havaituista riskitekijöistä esimiehelle ja/tai kiinteistöhuollolle
- opetella tekemään hätäilmoitus
- perehtyä palontorjuntaan
- huolehtia, että ensiapuvälineet ovat asianmukaiset ja saatavilla
- ylläpitää ensiaputaitonsa
- huolehtia, että lasten vanhempien ja varahakijoiden yhteystiedot ovat ajan tasalla

Tämän Puolangan kunnan turvallisuussuunnitelman päivittämisestä huolehtivat yksiköiden vastaavat työntekijät ja he päivittävät toimintakausittain muuttuvat tiedot.

Suojeluorganisaatio

Päivähoidon ohjaaja ja päiväkodin johtaja toimivat suojelujohtajina. Suojelujohtajalle ilmoitetaan kaikki turvallisuustapahtumat ja havaitut epäkohdat. Suojeluorganisaation johtovastuu noudattaa päivähoidon ja yksiköiden normaalia esimies/varajohtaja rakennetta.

Päivähoidon ohjaaja Paula Kyllönen puh. 044 7179325

Päiväkodin johtaja Arja Holappa puh. 044 7200221

Tärkeitä puhelinnumeroita:

YLEINEN HÄTÄNRO 112

TERVEYSKESKUSPÄIVYSTYS 08 61565226

TAKSI 08 751730

MYRKYTYSTIETOKESKUS 09-471 977

LASTENSUOJELUN PÄIVYSTYS 040 5793762 sosiaalijohtaja

SOSIAALIPÄIVYSTYS 112

Lapset ja vanhemmat/hoitajat

Tiedot esikoululaisista ja hoitolapsista sekä varalapsista sekä heidän huoltajistaan ovat kansiossa, joka on varhaiskasvatussyksikön henkilöstön tiedossa.

II) HENKILÖRISKIT

1. LAPSEN HAKEMINEN JA KULKEMINEN

Lapsen esiopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta hakemiseen liittyvät yksityiskohdat, kuten kuka lasta hakee ja tavanomaiset hakuajat kysytään toimintakauden alkaessa reissuviikolla tai erillisellä lomakkeella. Poikkeavat hakuajat ja niihin liittyvät erityiset seikat kirjataan päivittäin lasten hoitoaikalistaan.

Lapsen luovuttaminen esiopetuksesta/varhaiskasvatuksesta tapahtuu aina työntekijän vastuulla. Vastuu lapsesta siirtyy vanhemmalle tai muulle hakijalle, kun hakija on saapunut. Mikäli lapsen hoitopaikkaa on vaihdettava hoitopäivän aikana, lapsen kuljetus on aina työntekijän vastuulla. Lapsen kuljettaminen terapioihin on samoin työntekijän vastuulla.

Työntekijän velvollisuus on varmistua siitä, että

- lasta hakevalla henkilöllä on oikeus noutaa lapsi (huoltaja tai varahakija) ja hakija on täysi-ikäinen
- varahakijan nimi ja yhteystiedot on kirjattu lapsen tietoihin
- olosuhteet lasta haettaessa ovat lapsen kasvulle ja kehitykselle sopivat
- lasta noutamaan tulleella henkilöllä on kyky ottaa vastuu lapsen hoidosta ja turvallisuudesta
- lasta ei luovuteta päihtyneelle, muutoin huumautuneelle tai sellaiselle henkilölle, jonka kyky vastata lapsen turvallisuudesta ei ole riittävä
- kaikista poikkeavista lapsen hakujärjestelyistä päätöksen tekee yksikön esimies

Puolangan kunnassa on koululaiskuljetusopas, jonka ohjeistus koskee koulukuljetuksessa olevia esikoululaisia. Puolangan esiopetuksessa/varhaiskasvatuksessa on erilliset ohjeet kuinka toimitaan, mikäli lasta hakee päihtynyt henkilö tai lasta ei haeta sovitusti.

1.1. Liikenneturvallisuus

Puolangan esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa tehdään paljon retkiä lähiympäristöön kävellen ja joskus myös julkisilla kulkuneuvoilla, jolloin kiinnitetään erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen. Liikennesääntöjä ja -käyttäytymistä harjoitellaan käytännön tilanteissa ja niistä keskustellaan ennen retkiä. Retkistä on etukäteen ilmoitettava lasten vanhemmille silloin, kun retki suuntautuu lähiympäristön ulkopuolelle. Retkillä huolehditaan, että ensiapuvälineet ja puhelin sekä tarpeellinen määrä työntekijöitä suhteessa lasten lukumäärään on mukana. Lisäksi pidetään huoli siitä, että kaikki pysyvät ryhmässä ja aikuisen näköpiirissä.

Linja-autossa matkustettaessa noudatetaan yleisiä turvallisuussääntöjä ja lapset istuvat koko matkan ajan omilla paikoillaan sekä turvavöihin kytkettynä. Missään tilanteessa lapsia ei kuljeteta hoitajan omalla autolla.

2. TAPATURMAT JA LÄÄKINTÄ

2.1. Ohjeet tapaturmatilanteissa

1. Arvioi tilanne ja anna tarvittava hätäensiapu.

2. Mikäli lapsi tarvitsee lisätutkimuksia; arvioi tapaturman vakavuus ja kiireellisyys. Tilaa kuljetus; joko taksi tai ambulanssi.

• **TAKSI 08 751730**

Taksia tilatessasi kerro, että kyseessä on esiopetuksen/varhaiskasvatuksen laskutusajo ja tapaturmatilanne.

• **HÄTÄKESKUS 112**

LASKUTUSOSOITE: Puolangan kunta, Ostolaskut

PL 406

87070 Kainuu

3. Soita vanhemmille aina tapaturmatilanteissa

4. **TERVEYSKESKUSPÄIVYSTYS 08 61565226**

Tapaturmailmoitukset:

- Lapsen tapaturmasta, joissa lapsi on viety terveyskeskukseen, täytetään aina tapaturmailmoitus, joka lähetetään vakuutusyhtiölle. Työntekijä huolehtii tapaturmailmoituksen tekemisestä.
- Henkilökunnan työtapaturmasta tehdään tapaturmailmoitus

2.2. Lääkintä

Puolangalla on laadittu lääkehoitosuunnitelma esiopetukseen, varhaiskasvatukseen ja koululaisten iltapäivätoimintaan.

Lapsen lääkehoidon suunnitelma:

1. Lääkkeiden tulo yksikköön

- Esiopetus- ja varhaiskasvatuspaikassa annetaan lapsille vain lääkärin määräämiä lääkkeitä, jotka reseptin ohjeiden mukaisesti on välttämätöntä antaa hoitopäivän aikana.

- Mikäli lapsella on erityisiä hoitoon liittyviä lääkehoidollisia tarpeita, kuten vaikeita allergioita tai diabetes, laaditaan lapsen lääkehoidon suunnitelma.

2. Lääkkeiden säilytys ja annostelu

- Lääkkeet luovutetaan työntekijälle, joka huolehtii niiden asianmukaisesta säilyttämisestä lasten ulottumattomissa.

- Työntekijä antaa lapselle lääkärin määräämää lääkettä reseptin ohjeiden mukaisesti. Huoltajan vastuulla on toimittaa alkuperäinen lääkepakkaus sekä lääkärin ohjeistus sen antamiseen.

3. LAPSEN KATOAMINEN

Toimenpiteet:

1. Jos lapsen katoaminen havaitaan riittävän ajoissa, työntekijä ottaa lapsen kiinni ja tuo takaisin. Asiasta kerrotaan vanhemmille.

2. Jos katoaminen havaitaan jälkeinpäin:

- Työntekijä soittaa 112 ja huoltajille. Vastuussa oleva työntekijä lähtee etsimään kadonnutta lasta. Etsijä tarkistaa esiopetus-/varhaiskasvatusyksikön lähialueet. Toisten lasten valvonnasta huolehtivat yksikköön jäävät työntekijät.

4. LAPSEN KOSKEMATTOMUUTEEN LIITTYVÄT UHAT

Lapsen koskemattomuutta voidaan loukata, jolloin tekijä on yleisimmin joku lapselle läheinen aikuinen. Lapsen lähelle voi myös pyrkiä henkilö, jolle on annettu lasta tai tämän lisäksi toimintayksikköä koskeva lähestymiskielto. Esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa voidaan havaita lapsen kohdistettu väkivalta tai laiminlyönti, jonka perusteella henkilöstön on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus.

4.1. Kiusaaminen

Lasten perusturvallisuutta voi heikentää kiusaaminen. Kiusaaminen voi olla fyysistä, psyykkistä, sosiaalista tai verbaalista ja se on toistuvaa. Kiusaaminen on tahallista ja tietoista ja sillä alistetaan ja loukataan toista. Siihen voi liittyä ryhmän vahvistava ja hyväksyvä käyttäytyminen. Työntekijän tehtävänä on aina puuttua havaitsemaansa kiusaamiseen.

5. HENKILÖKUNTAAN LIITTYVÄT UHAT JA TURVALLISUUSOHJEET

5.1. Henkilöstön rikostaustan selvittäminen

Laissa lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) on säädetty, että työnantajan tulee pyytää henkilöltä nähtäväksi rikoslain (770/1993) 6§:ssä tarkoitettu ote rikosrekisteristä, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitään työ- tai virkasuhteeseen, johon olennaisesti kuuluu työskentely henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa.

5.2. Väkivallan uhka

Puolangan esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa kirjataan ylös kaikki henkilökuntaan kohdistuneet henkisen ja fyysisen väkivallan uhkatilanteet. Yksikköjen esimiehet säilyttävät kirjaukset ja niistä toimitetaan kopio työsuojeluun. Lisäksi Puolangalla on kirjattu toimintatavat työkyvyn ylläpitämisen varhaiseen tukeen.

5.3. Työntekijän sairaskohtaus tai tapaturma työtilanteessa

Sairaskohtauksen tai tapaturman sattuessa tulee työntekijän toimia tilanteen luonteen edellyttämällä tavalla oman ja lasten parhaan mahdollisen turvallisuuden takaamiseksi. Jokaisessa yksikössä on toimintasuunnitelma hätätilanteiden varalle.

Yleinen toimintaohje:

- vakavassa tilanteessa soita välittömästi hätänumeroon 112
- kuuntele hätäkeskuksesta annettavia toimintaohjeita ja toimi niiden mukaisesti
- mahdollisuuksien mukaan pyydä apua päivähoidonohjaajalta tai päiväkodin johtajalta

III) TOIMINTA- JA OMAISUUSRISKIT

1. Kiinteistö, piha-alue ja jätehuolto

Jokainen työntekijä tutustuu yksikön turvallisuussuunnitelmaan. Työntekijän vastuulla on huolehtia kiinteistön ja piha-alueen turvallisuudesta, siisteydestä ja jätehuollon toimivuudesta ja tarvittaessa ilmoittaa puutteista kiinteistöhuollolle.

Siisteys ja hyvä järjestys ovat tapaturmantorjunnan ja palontorjunnan perusta.

2. Tulipalo

Sähkölaitteisiin kerääntyvä pöly ja työtiloihin jätetty pakkaus- ja askartelumateriaali voivat olla palonlähteitä, samoin kuin tyhjentämättä olevat jäteastiat tai palovaarallisten jätteiden tyhjentäminen muualle kuin kannelliseen palamattomaan astiaan.

Esiopetus- ja varhaiskasvatustyksiköiden sisätiloissa ei polteta kynttilöitä. Turvallisten sisustusmateriaalien valintaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Henkilökuntaa koulutetaan ensiapu- ja alkusammutustaitojen ylläpitämiseksi.

3. Suuronnettomuudet ja poikkeusolot

Viranomaiset ilmoittavat vaarasta ulkohälyttimillä ja antamalla sähköisten tiedotusvälineiden kautta hätätiedotteen. Kiireelliset viranomaistiedotteet ja hätätiedotteet välitetään radiossa kaikkien kanavien kautta. Kuuluvuus on tarkistettavissa koemerkistä kuukauden ensimmäinen maanantai klo 12.00. Puhelimen käyttöä vältetään, jotta se olisi vapaa, kun viranomaiset (palokunta) antavat tarvittaessa toimintaohjeita.

IV) TIETOTURVA- JA MUUT RISKIT

1. Tiedottaminen häiriötilanteissa

Tiedottamisesta vastaa toimintayksikön esimies. On tärkeää, että henkilöstö pitää esimiehen ajan tasalla häiriötilanteissa. Toimintayksikön esimiehen vastuulla on tiedottaa häiriötilanteista ja sopia työnjaosta jatkossa (esim. vanhempien yhteydenotot ja mediaan tiedottaminen).

2. Tietosuoja

2.1. Asiapaperit ja arkistointi

Toimintayksiköillä on hallussaan lapsia ja perheitä koskevia asiapapereita. Asiapaperit tulee säilyttää siten, etteivät ne ole muiden nähtävillä. Lasten tai perheiden tietoja sisältäviä tietoja ei saa laittaa roskiin tai paperinkeräykseen, vaan ne täytyy hävittää silppuamalla tai polttamalla.

Asiakirjojen arkistoinnista ja hävittämisestä on kunnassa erilliset ohjeet.

2.2. Vaitiolovelvollisuus ja salassapito

Vaitiolovelvollisuus sitoo kaikkia esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa työskenteleviä henkilöitä.

Henkilö, joka saa tietoonsa päivähoidon asiakkaita (lapsia ja heidän perheitään) koskevia tietoja on näissä asioissa salassapitovelvollinen. Hän ei saa keskustella/kertoa kuulemiaan asioita ulkopuoliselle taholle (omat ystävät, sukulaiset, puoliso) eikä myöskään ammattinsa kautta kohdattaville yhteistyökumppaneille ilman perheiden asianmukaista lupaa.

Vaitioloovelvollisuuteen kuuluu myös työntekijöihin, heidän ammattiinsa ja yksityisyyteensä liittyvien asioiden salassapito. Vaitioloovelvollisuus on sitova ja se jatkuu työsuhteen tai opiskelu- yms. paikan päättymisen jälkeenkin.

2.3. Sopimus yhteistyöstä

Jokainen perhe täyttää toimintavuositain lomakkeen, jossa halutessaan rajaavat yhteistyön toimintatavat.

V) TURVALLISUUSKOULUTUS JA KRIISIAPU

1. Turvallisuuskoulutus

Pelastuslaitos kouluttaa henkilökuntaa määräajoin. Tulipalon sattuessa nopea järjestäytynyt poistuminen on keskeisintä. Poistuminen harjoitellaan yhdessä pelastuslaitoksen kanssa.

2. Kriisiapu

Epätavallisen voimakkaasta kokemuksesta selviytyminen voi aiheuttaa lapsissa ja henkilökunnassa pysyviä henkisiä vammoja, ellei tapahtumaa ole riittävästi työstetty ja läpieletty. Tämänkaltaisia kokemuksia voivat olla äkillinen kuolema, itsemurha tai itsemurhayritys, onnettomuus, tulipalo, vakava väkivalta tai väkivallan uhka.

VI) TURVALLISUUSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEEN, JAKELU, YLLÄPITO

Turvallisuussuunnitelman ja kriisiohjeet hyväksyy sivistyslautakunta. Kaikki työntekijät tutustuvat suunnitelmaan ja kuittaavat perehtymisensä perehdytyskansiossa olevaan lomakkeeseen. Uudet työntekijät tutustuvat ja kuittaavat suunnitelman perehdyttämisen yhteydessä. Suunnitelma päivitetään vuosittain.

**PIENTEN YRITYSTEN JA LAITOSTEN
SEKÄ ASUINKIINTEISTÖJEN**

PELASTUSSUUNNITELMA

**PÄIVÄKOTI KOIVURANTA
PÄIVÄKOTI MENNINKÄINEN**

Yrityksen/ laitoksen/ kiinteistön nimi

**NORMAALIOLOJEN JA POIKKEUSOLOJEN ONNETTOMUUKSIA
SEKÄ UHKATILANTEITA VARTEN**

Suunnittelovelvoite perustuu [pelastuslakiin \(379/2011 14.§ ja 15.§\)](#) ja [pelastusasetukseen \(407/2011 1.§\)](#)

**SUUNNITELMAN TEKIJÄ SEN TARKASTUKSET JA MUUTOKSET
/ HENKILÖSTÖN KOULUTUS**

Kohta nro	Liite nro	Asia	Pvm	Varmennus
		Ensiaputaitojen kertaus	2016	
		Turvallisuuskoulutus marraskuussa 2015 Koivurannan henkilökunnalle.		

SISÄLLYSLUETTELO

sivu

1. OHJE ONNETTOMUUDEN TAI SAIRAUSKOHTAUKSEN VARALTA.....	51
2. OHJE TULIPALOTILANNETTA VARTEN.....	54
3. HUOMIOITAVAT VAARATILANTEET JA NIIDEN VAIKUTUKSET.....	56
4. KIINTEISTÖN YLEISTIEDOT	57
5. RAKENTEELLINEN PALOTURVALLISUUS	57
6. PALOTURVALLISUUSLAITTEET.....	58
7. MUU TURVALLISUUS.....	58
8. KIINTEISTÖN HUOLTO JA VIKAILMOITUKSET.....	58
9. LIITTYMINEN KUNNAN PELASTUSTOIMEEN	59
10. TURVALLISUUSORGANISAATIO.....	59
11. SUOJELUMATERIAALI JA VÄESTÖNSUOJAT.....	60
12. ILMOITUSKORTIN TOIMITTAMINEN PELASTUSLAITOKSELLE.....	60
I. YLEINEN VAARAMERKKI	61
II. OHJE KAASUVAARATILANNETTA VARTEN.....	62
III. OHJE SÄTEILYVAARATILANNETTA VARTEN.....	62
IV. TOIMINTA UHKATILANTEESSA	63
LIITTEET.....	64

1. OHJE ONNETTOMUUDEN TAI SAIRAUSKOHTAUKSEN VARALTA

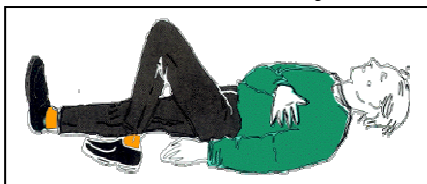
Ambulanssi:	112	Ambulanssi varanumero:	
Poliisi:	112	Poliisi varanumero:	
Myrkytystieto-keskus:	09-471977	Myrkytykset varanumero:	09-4711
Päivystävä sairaala: Puolangan terveyskeskus puh. 08-6156 5226 Juhlapyhinä, viikonloppuisin ja yöaikaan hoidon tarpeen arvioinnin tekee vuodeosaston sairaanhoitaja, puh. 08-6156 5226			
Terveyskeskus: 08-61565226			
Hammaslääkäri:08-6155259 / 61565261			
Talon ensiapupaikka poikkeusoloissa: terveyskeskus			

1. Tajuttoman potilaan kylkiasento

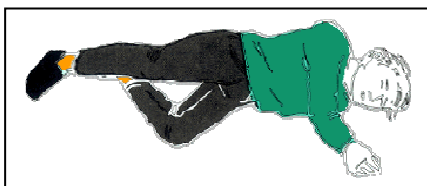
1. Asetu tajuttoman viereen ja koukista hänen toinen polvensa.

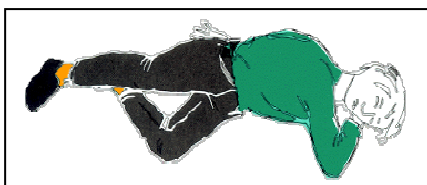
2. Oikaise polvenpuoleinen käsivarsi vartalon alle ja toinen käsivarsi koukkuun rintakehän ylitse.

3. Käännä hartioista ja lonkasta potilas kyljelleen.

4. Taivuta päätä varovaisesti taaksepäin ja aseta tajuttoman käsi tukemaan päätä. Näin hengitystiet pysyvät auki.

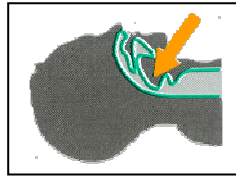
Jos potilas on tajuton, mutta hengittää ja syke tuntuu kaulavaltimolla, hänet käännetään kylkiasentoon tukehtumisvaaran välttämiseksi.

Tajuttomuuden syystä riippumatta kaikki tajuttomat henkilöt on käännettävä kylkiasentoon odottamaan kuljetusta. Kylkiasento on turvallisin myös sammuneille, jotka selällään maatessaan ovat aina vaarassa tukehtua omaan oksennukseensa.

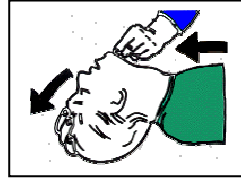
2. ELVYTYYS

Avaa hengitystiet

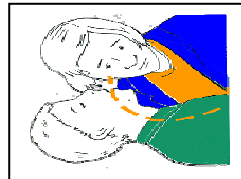
Selällään makaavalla tajuttomalla kieli painuu nieluun ja tukkii hengityksen.

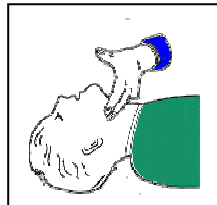
Katso, liikkuuko rintakehä. Avaa hengitystiet taivuttamalla potilaan päätä taaksepäin: Paina toisella kädellä otsasta taaksepäin ja kohota toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin.

Kuuntele korva suun edessä, kuuletko hengityksen.

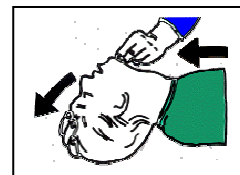

Tunnustele sydämen sykettä kaulavaltimolta henkitorven vierestä.

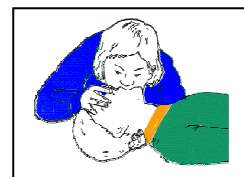

3. PUHALLUSELVYTYYS

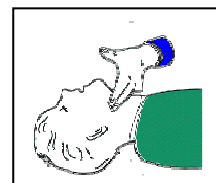
1. Avaa hengitystiet. Taivuta päätä taaksepäin. Jos ilma ei mene perille, käännä pää sivulle. Poista suusta lima, veri, oksennus tai vieras esine. Toinen käsi painaa otsaa, toisen käden kaksi sormea kohottavat leuan kärkeä ylöspäin. Jos hengitys ei ala, ryhdy puhalluselvytykseen.

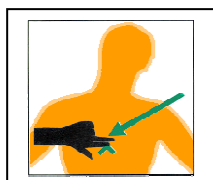
2. Sulje otsaa painavan käden peukalolla ja etusormella potilaan sieraimet. Vedä ilmaa keuhkoihisi ja aseta huulesi tiiviisti potilaan huulia vasten. Puhalla aluksi kaksi kertaa rauhallisesti ja syvään. Puhallukset menevät perille potilaan keuhkoihin, kun rintakehä selvästi kohoaa sisäänhengityksessä ja laskee ilman virratessa suusta ulos.

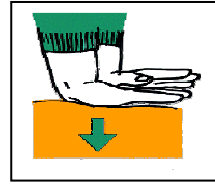
3. Kahden onnistuneen puhalluksen jälkeen tunnustele potilaan kaulavaltimolta, toimiiko sydän. Jos syke ei tunnu, aloita paineluelvytys. Jos tunnet sykkeen, jatka puhalluselvitystä oman hengityksesi tahdissa (noin 12-16 kertaa minuutissa).

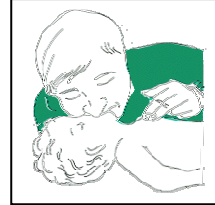
Löydä oikea painelupaikka

Laita kädenselän päälle toisen kämmenen tyvi.
Painettaessa aikuisen potilaan rintakehä painuu 4-5
cm.

Lapselta sydämen sykettä voi tunnustella myös nivustai-
peesta. Puhallukset ja painallukset on suhteutettava lapsen
kokoon. Vastasyntyneen paineluelvytykseen käytetään
vain yhtä tai kahta sormea. Puhalla vähemmän ja nopeam-
malla rytmillä.

Kun elvytät yksin

Asetu polvillesi potilaan viereen ja pidä käsivarret suorina. Kädet päällekkäin painele potilaan
rintalastaa 30 kertaa. Sen jälkeen puhalla kaksi kertaa ja painele taas 30 kertaa. Rytmä on 2:30.
Painelunopeuden tulee olla 100 kertaa minuutissa.

Kaksi elvyttäjää

Kun elvyttäjää on kaksi, rytmä on 2:30. Toinen painaa ja laskee ääneen: 1, 2, 3, 4, 5...ja pienen
viivytyksen aikana toinen on heti valmiina puhaltamaan. Nopeus on 100 painallusta minuutissa.
Elvytystä jatketaan, kunnes potilas virkoo tai paikalle saadaan ammattiapua.

2. OHJE TULIPALOTILANNETTA VARTEN

ILMOITA OIKEIN **Kiinteistön osoite**
Ouluntie 15 , Koivuranta
Ouluntie 17, Menninkäinen
89200 Puolanka

YLEINEN HÄTÄNUMERO

112

Koordinaatit

HÄTÄILMOITUS

Kun tarvitsen pelastuslaitoksen, sairaankuljetuksen tai poliisin apua.

Hätätilanteessa soita 112

1. Soita hätäpuhelu itse, jos voit.
2. Kerro, mitä on tapahtunut.
3. Kerro tarkka osoite ja tapahtumakunta.
4. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
5. Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
6. Lopeta puhelu vasta saatuasi siihen luvan.

Opasta auttajat paikalle.

Soita uudestaan, mikäli tilanne muuttuu.

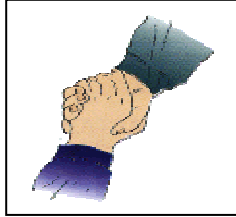
- **HUOM!**
- Jos hätänumero on hetkellisesti ruuhkautunut - älä sulje puhelinta! Kuulet nauhoitteen, jossa kehoitetaan odottamaan hetki linjalla.
- Hätäpuheluihin vastataan mahdollisimman nopeasti ja aina soittamisjärjestyksessä.
- Et tarvitse koskaan suuntanumeroa.
- Hätäpuhelu on maksuton.

Ohjeet vaaratilanteessa: katso Yleisradion teksti-TV:n sivu 868

Tulipalossa

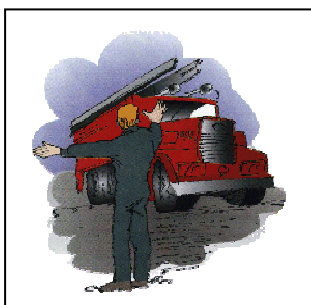
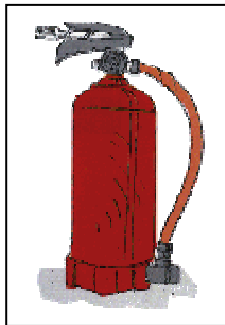
TOIMI NÄIN

PELASTA
ensin loukkaantuneet
ja vaarassa olevat

ILMOITA
sitten palosta
häätäkeskukseen,
numeroon 112.

SAMMUTA
palo tai rajoita
se sulkemalla
muihin tiloihin
johtavat aukot ja ovet.

OPASTA!!!
palokunta paikalle

MUISTA!

Pelastautumiseen on aikaa vain pari minuuttia.

3. HUOMIOITAVAT VAARATILANTEET JA NIIDEN VAIKUTUKSET

1. Vaaratilanne: Tulipalo; mahdollisia syttymiskohteita muun muassa sähköliesi, vaatteiden kuivatuskaappi, mikro, kahvinkeitin, vedenkeitin, pyykinpesukone, jääkaapit/pakastin, valaisimet, ulkopuolelta tuleva uhka	Vaikutus: Merkittävä uhka päivähoitossa oleville lapsille ja työntekijöille sekä rakennukselle ja ympäristölle.
Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi: Sähköliesi: turva-ajastin, lapsieste Vaatteiden kuivatuskaappi: säännöllinen puhdistus, ajastettu käyttö, laitteen käyttö vaatet materiaalin mukaan Mikro, veden- ja kahvinkeitimet; ohjeen mukainen käyttö ja sammutus käytön jälkeen Valaisimet: lampun teho ja kupumateriaali sopivat keskenään, lampunvarjostimien säännöllinen puhdistus, valojen sammuttaminen Pyykinpesukone; ohjeen mukainen käyttö, konetta ei jätetä valvomatta Ulkopuolelta tuleva uhka; ulkoseinien vierelle ei asiattomia tavaroita Varmistetaan lasten ja työntekijöiden saaminen turvaan. Lasten lukumäärä ja hoitoajat merkitään päivittäin paperille, paikka on henkilökunnan tiedossa, kuten myös puhelin. Ilmanvaihto katkaistaan (Koivuranta: toimistossa). Vuorossa oleva työntekijä/työntekijät huolehtivat lapset käytössä olevista tiloista ennalta sovittuun paikkaan kiinteistön läheisyydessä ison männyn luokse / Koivuranta, liukumäen luokse / Menninkäinen. Poistuminen tapahtuu ensisijaisesti pääovesta, toissijaisesti terveyskeskuksen puoleisesta ovesta, hätäpoistuminen pääsalin ovesta / Koivuranta ja toissijaisesti keittiön tai henkilökunnan ovesta, hätäpoistuminen lepo huoneen ikkunan kautta / Menninkäinen. Lapset ottavat mukaansa jalkineet. Vastuutyöntekijä tarkistaa, että kaikki lapset ovat mukana ja hälyttää palokunnan 112. Tämän jälkeen mahdollisuuksien mukaan ensisammutus. Päiväkodin henkilökunta ja lapset siirtyvät terveyskeskukseen. Muutoin toimitaan kohdan ”Ohje tulipalotilannetta varten” mukaisesti.	

2. Vaaratilanne: Vesivahinko: Vuotavat hanat, putket	Vaikutus: Riippuen vuotopaikasta lasten toiminta keskeytyy ko. tilassa.
Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi: Huolehditaan vesihanat kiinni ja pakkasella ikkunoiden sulkeminen. Vesivuodon havainnut työntekijä tekee ilmoituksen päivystävälle kiinteistöhoitajalle, puh.040 588 7087.	

3. Vaaratilanne: Sähkökatkos	Vaikutus: Sähkölaitteet lakkaavat toimimasta ja normaaliarkirytmii päiväkodissa hankaloituu jonkin verran, esim. valot ja tietokoneet eivät toimi. Vaarana pakasteiden sulaminen ja ruokatarvareiden pilaantuminen.
Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi: Tilapäiset sähkökatkokset eivät aiheuta muutoksia toimintaan. Pitempiaikaisissa katkoksissa otetaan yhteys kiinteistöhoitajaan 0400-167047, päivystys 040-5887087.	

4. Vaaratilanne: Lapsi kadonnut	Vaikutus: Huoli lapsesta ja henkilökuntaresursseista.
Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi: Riittävä henkilökunta, lasten lukumäärä on tiedossa, turvallinen pihapiiri, lasten valvonta. Yhteys hätäkeskukseen 112 ja huoltajiin. Vastuussa oleva työntekijä lähtee etsimään kadonnutta lasta päiväkodin lähialueelta. Muiden lasten valvonnasta huolehtivat taloon jäävät työntekijät, jotka tarkastavat päiväkodin sisätilat.	

5. Vaaratilanne: Lasta ei haeta päiväkodista.	Vaikutus: Työntekijä ei voi lähteä töistä, vaikka työaika on päättynyt. Huoli, miksi lasta ei haeta.
Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi: Työntekijä jää lapsen kanssa päiväkotiin ja ottaa yhteyden vanhempiin ja mikäli tilanne vaatii, yhteys lastensuojeluun. Asiasta ilmoitus sosiaalityöntekijälle puh. 040 5793 762, Virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystys 112.	

6. Vaaratilanne: Lapsen hakija päähtyneenä.	Vaikutus: Hakija voi olla aggressiivinen, koska hänelle ei luovuteta lasta.
---	---

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:
Lasta ei saa luovuttaa päähtyneelle henkilölle, kysytään mahdollinen muu lapselle tuttu henkilö, joka voisi hakea lapsen, ilmoitus sosiaalityöntekijälle puh. 040 5793 762. Virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystys 112. Työvuorossa oleva tekee ilmoituksen.

7. Vaaratilanne: Tapaturmat
Henkilökunnalla tulee olla voimassaoleva ensiapukoulutus. Ensiavun antaa lapselle vuorossa oleva työntekijä, jonka jälkeen ottaa yhteyttä tarvittaessa hätäkeskukseen tai terveyskeskuksen päivystykseen, 08 615 65226, hammaslääkäri 08 615 5259 ja 08 615 6521, myrkytystietokeskus, 09 471977. Vakavamman onnettomuuden sattuessa hoitaja soittaa hätäkeskukseen 112 ja toimii ”ohje onnettomuuden tai sairauskohtauksen varalta” mukaisesti.

4. KIINTEISTÖN YLEISTIEDOT

Suojelulohko nro	Suojeluyksikkö nro	Kokoontumispaikka evakuointitilanteessa
	Yksikkö nro:	Terveyskeskus

Kiinteistön nimi	Päiväkoti Koivuranta
Kiinteistön osoite	Ouluntie 15, 89200 Puolanka
Kiinteistön nimi	Päiväkoti Menninkäinen
Kiinteistön osoite	Ouluntie 17, 89200 Puolanka

Rakennukset tontilla	Rak. vuosi	Kerroksia	Huoneistoja	Kerrosala m²
1. Koivuranta	1993	1		576
2. Menninkäinen	1987	1		387

5. RAKENTEELLINEN PALOTURVALLISUUS

Rakennus	Rakennuksen paloluokka	Käyttötapa	Kantavien rakenteiden paloluokka	Osastoivien rakenteiden paloluokka
1. Päiväkoti	P2	Päiväkoti / iltapäiväkerho/ensihoito		Ei
2. Esikoulu ja päiväkoti	P3	Esiopetus ja päiväkoti		Ei

6. PALOTURVALLISUUSLAITTEET

LAITTEIDEN HOIDON JA HUOLLON VASTUUHENKILÖT

Palovaroittimet: Kiinteistössä on riittävä määrä paloilmaisimia.
Hoidosta ja huollosta vastaa kiinteistönhoitajat.

Merkki- ja

Turvavalaistus: Jälkivalaisevat poistumisopasteet.
Hoidosta ja huollosta vastaa kiinteistönhoitajat.

Paloilmoitin: On

Kohdesuojaukset: Ei ole

7. MUU TURVALLISUUS

Murtosuojaus ja lukitus: Henkilökunnalle luovutetaan avaimet kuittausta vastaan, Koivuranta ja Menninkäinen. Toisen oven turvakoodi on henkilökunnan tiedossa. Turvakoodi poistetaan heti, kun remonttityöt on saatu valmiiksi ja ovesta pääsee vain avaimella, Koivuranta.

Tietoturvallisuus: Lasten henkilötiedot ja opetussuunnitelmat vain päivähoidon ohjaajan, päiväkodinjohtajan, lastentarhanopettajien ja päivähoitajien luettavissa, tietokoneissa käyttäjätunnukset.

Tuhotöiden ehkäisy: Pihavalaistus, 2 pylväsvalaisinta, tarvittaessa seinävalaisin. Ulkokynttilät ja -tulet sammutetaan pois lähtiessä, tulta käsittelee vain henkilökunta. Sähkökynttilöitä käytetään vain valvottuna.

Vaaralliset aineet: Siivouskomerot pidetään lukittuina.

Ongelmajätteet: keräyspaikoista annettu ohjeet Kyllä x Ei

8. KIINTEISTÖN HUOLTO JA VIKAILMOITUKSET

Huoltoyhtiö / talonmies: Kiinteistönhoitaja 0400 167 047, päivystys 040 588 7087

Sähkölaitoksen vikailmoitukset: Kiinteistönhoitaja, katso edellinen.

Vesilaitoksen vikailmoitukset: Kiinteistönhoitaja, katso edellinen.

Ilmanvaihtolaitteiden ja savuhormien puhdistus:

Ilmanvaihtolaitteiden puhdistussuositus on 5 vuotta. Kaukolämpö. Jos takka käytössä, nuohottava sitä ennen.

Tulitöiden valvontasuunnitelma: Tilapäiset tulityöluvat antaa kiinteistön omistaja tai edustaja.

9. LIITTYMINEN KUNNAN PELASTUSTOIMEEN

Pelastuslaitos: Kainuun pelastuslaitos, Opintie 1, 87100 Kajaani , puh 08-6155 3100
Puolangan palolaitos, Maaherrankatu 7, 89200 Puolanka
Poikkeusolojen johtokeskus: Puolangan kunnanvirasto, Maaherrankatu 7
Muu ylempi poikkeusolojen johtopaikka (suojeluyksikkö, suojelulohko):
Puolangan kunnanvirasto, Maaherrankatu 7

10. TURVALLISUUSORGANISAATIO

Tehtävä Suojelu-/toiminnallisessa organisaatiossa	Henkilön nimi, osoite ja turvallisuuskoulutus	Puhelin
Laitoksen johto	Paula Kyllönen, Alatie 3 B 5, 89200 Puolanka	040-7179325 työ 044-3233845 koti
	Arja Holappa, Niskaniementie 1, 89330 Suolijärvi	044-7200221 työ 050-4008237 koti
	Anne Väkiparta, Pistotie 6, 89200 Puolanka	044-7634648 työ 040-5640495 koti
Turvallisuuspäällikkö		

11. SUOJELUMATERIAALI JA VÄESTÖNSUOJAT

Väestönsuojilla varustetuissa kiinteistöissä täytyy olla hankittuna suojelumateriaali kohteesta tehdyn riskianalyysin mukaisesti tai vaihtoehtoisesti liitteen 1 mukaisesti.

12. ILMOITUSKORTIN TOIMITTAMINEN PELATUSLAITOKSELLE

Hyväksyminen: Tämän suunnitelman hyväksyy yrityksen/laitoksen johtaja.	
Jakelu: Pelastussuunnitelmasta toimitetaan ilmoituskortti pelastuslaitokselle, joka sisältää tiedot kohteen henkilöstöstä, paloturvallisuusjärjestelyistä sekä kohteen asemapiirroksen ja pohjakuvan. Ilmoituskorttipohja löytyy Kainuun pelastuslaitoksen internetsivuilta. Suunnitelmasta arkistoidaan kopio toimistoon sekä kopiot henkilökuntaa varten tarvittaviin työpisteisiin. <i>Jokaisen työntekijän/asukkaan tulee tutustua suunnitelmaan!</i>	
Tarkistaminen: Suunnitelma tarkistetaan vuosittain sekä silloin, kun kiinteistössä on tapahtunut olennaisia turvallisuuteen vaikuttavia muutoksia. Turvallisuuspäällikkö voi tehdä pienehköt esim. henkilövaihdoksista johtuvat tarkistukset. Mikäli suunnitelmaan tehdään merkittäviä periaatteellisia muutoksia, on ne esiteltävä suunnitelman hyväksyjälle. Muutokset kirjataan kaikkiin kappaleisiin ja niistä ilmoitetaan pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomaisen tarkastaa pelastussuunnitelman, sisäisten turvallisuustarkastusten tulokset ja koulutussuunnitelman toteutumisen palotarkastuksen yhteydessä. Yleinen palotarkastus tehdään kohteessa _____ vuoden välein.	
Päiväys:	Allekirjoitus:

I. YLEINEN VAARAMERKKI

Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa!

Yleinen vaaramerkki on nouseva ja laskeva hälyttimen ääni.

- **Mene sisälle ja kehoita muita asukkaita tekemään samoin.**
- **Katkaise kiinteistön ilmastointi, sulje ja tiivistä ovet, ikkunat ja tuuletusaukot.**
- **Kuuntele ohjeita radiosta (YLE Radio Suomi) ja noudata niitä.**
- **Vältä puhelimen käyttöä.**
- **Älä lähde ulos ilman viranomaisten kehotusta.**

Poikkeusoloissa yleinen vaaramerkki kehottaa nopeaan suojautumiseen väestönsuojaan tai muuhun suojatilaan.

Lähimmän ulkoisen hälyttimen sijainti ja kuuluvuus taloon:

Hälytyksen varmentaminen jokaiseen huoneistoon:

II. OHJE KAASUVAARATILANNETTA VARTEN

Älä poistu alueelta ilman viranomaisen lupaa. Voit joutua vaaraan matkalla!

Väestö hälytetään yleisellä vaaramerkillä (15), ja toimitaan sen mukaisesti. Lisäksi annetaan tietoja radion välityksellä.

- **Pysy SISÄLLÄ, älä mene kellariin tai väestönsuojaan.**
- **Hengitä kostean, ilmavan kankaan läpi, jos tunnet kaasun hajua.**
- **ULKONA poistu kaasun alta sivutuuleen, vältä hengästyminen.**
- **Pyri korkeampaan maastokohtaan, vältä alavia paikkoja.**
- **Suojaa hengitystä, silmiä ja ihoa kostealla vaatteella, sammaleella tms.**

Jos sisälle suojautuminen ei riitä, voivat viranomaiset kehottaa asukkaita siirtymään pois vaara-alueelta. Jos on pakko mennä ulos, suojataan silmät ja hengitys sekä käytetään tiivispintaista vaateetusta.

III. OHJE SÄTEILYVAARATILANNETTA VARTEN

Suojautuminen vähentää ihmiseen kohdistuvaa säteilyä ja estää radioaktiivisten aineiden joutumista elimistöön. Oikealla suojautumisella säteilyn terveyshaittoja voi ratkaisevasti pienentää!

Väestö hälytetään yleisellä vaaramerkillä (ks. kohta 0), ja toimitaan sen mukaisesti. Lisäksi annetaan tietoja radion välityksellä.

- **Parhaan suojan saat kellarikerroksessa tai rakennuksen keskiosassa.**
- **Sulje ikkunat ja ovet, tiivistä tuuletusaukot.**
- **Nauti joditabletit vasta viranomaisten kehottaessa.**
- **Suojaa ruokatavarat pölytiivisti ja varastoi juomavettä suljettaviin astioihin.**
- **Jos on pakko mennä ulos, käytä hengityssuojainta ja tiivispintaista pukua.**

Väestönsuojaan tai tilapäissuojaan suojaudutaan viranomaisen niin kehottaessa.

IV. TOIMINTA UHKATILANTEESSA

Suhtaudu jokaiseen uhkukseen vakavasti !

- Ole rauhallinen ja ystävällinen
- Kuuntele, älä keskeytä
- Tarkkaile tilanteen kehittymistä
- Vältä tilanteen kärjistymistä esimerkiksi kiinni tarttumalla
- Vältä liikehdintää

Pommiuhkaus:

Jos pommiksi epäilty esine löydetään tai saadaan pommiuhkaus puhelimitse tai muulla tavoin, toimi seuraavasti:

- Jos pommiuhkaus saadaan puhelimitse, niin yritä **pitkittää puhelua** ja saada mahdollisimman tarkat tiedot uhkauksen syistä ja kohteista, itse pommista, sen sijainnista ym.
- Huomioi soittajan mielentila, puheen tuntomerkit, ympäristöäänäet ja muut mahdolliset asiat.
- **Älä sulje** puhelinta.
- **Ilmoita** pommiuhkauksesta heti esimiehellesi. Esimies ilmoittaa välittömästi poliisille.
- Liike, yritys tai vastaava suljetaan. Uhanalaiset tilat tyhjennetään ja alue eristetään riittävän laajalta alueelta, myös ylä- ja alapuoliset tilat.
- Suojeluorganisaatiosta järjestetään tilapäinen vartiointi alueen ulkopuolelle. Samalla tarkkaillaan onko havaittavissa epäilyttäviä esineitä.
- Pommiksi epäiltyyn esineeseen, pakettiin tai laukkuun **ei missään tapauksessa saa koskea.**
 - **Poliisin tultua paikalle toimitaan poliisin ohjeiden mukaan.**

SUOJELUMATERIAALI**(Asuinrakennuksissa ja pienehköissä yrityksissä ja laitoksissa.)**

Materiaali on hankittava kaikkiin uusiin rakennuksiin ennen rakennuksen loppukatselmusta. Valmiissa kiinteistössä materiaali hankitaan kunnan viranomaisen määräyksen tai alla esitettävän aikataulun mukaisesti.

SUOJELUHENKILÖSTÖN MATERIAALI	Määrä alkavaa 100 asukasta kohti	Taloon tarvittava määrä	Talossa Oleva Materiaali	Puute
Suojanaamari + vss-suodatin	2			
Suojakypärä	2			
Suojalasit	2			
Ensiapulaukku + suojasidepakkaus	1			
Ensiside	2			
Joditabletit	2/asukas			
Säteilymittari (annosnopeutta ja annosta mittaava), yksi/kiinteistö, vain yli sadan asukkaan taloihin				
Opaskirja talosuojelusta	2			

VÄESTÖNSUOJAN MATERIAALI	Määrä/Suoja	Taloon tarvittava määrä	Talossa Oleva Materiaali	Puute	
Paarit	1				
Vedensäilytysaine , vesisäiliön tilavuuden mukaan					
Rautakanki	1				
Suojan merkitsemiskilpisarja	1				
Käsivalaisin	2				
Sankoruisku	1				
Suojan työkalut					
	Pajavasara		Katkaisutaltta		Piikkitaltta
	Voimaleikkuri		Veistokirves		Kenttälapio
	Sorkkarauta		Käsisaha		rautasaha + 5 varaterää
	Jakoavain		Ruuvitaltta		Ristipääruuvitaltta
	Vasara		Nauloja		Puukko
	Pelastusköysi				
Puuttuvan materiaalin hankinta:					

SISÄISEN PALOTARKASTUKSEN PÖYTÄKIRJA

Sisäisen palotarkastuksen tekee turvallisuuspäällikkö tai apulaisturvallisuuspäällikkö vähintään

kertaa kalenterivuoden aikana.

TARKISTUSLISTA	Kunnossa	Korjattava	Huomautus	Korjaaja	Korjattu	Jälkitarkastus
Osoitenumeroinnin näkyvyys	☐	☐				
Hälytysajoneuvojen pääsy (pelastustiet)	☐	☐				
Siisteys	☐	☐				
Palo-osastointi tiivis (ovet, läpiviennit)	☐	☐				
Palo-ovet toimivat (sulkeutuvat ja salpautuvat)	☐	☐				
Uloskäytävät (ei ylimääräistä tavaraa, merkinnät, avattavissa)	☐	☐				
Koneet ja laitteet (hyväksytyt)	☐	☐				
Sähköasennukset (lailliset, hyväksytyt)	☐	☐				
Sisusteet (paloturvalliset)	☐	☐				
Lämmityslaitteet (hyväksytyt, oikea käyttö)	☐	☐				
Palavien aineiden säilytys (sallitut määrät)	☐	☐				
Alkusammutuskalusto (merkitty, tarkastettu)	☐	☐				
Palovaroittimet / paloilmoinlaitteisto	☐	☐				
Henkilökunnan koulutus	☐	☐				
Tarkastuskohde	Tarkastaja		Muut tarkastukseen osallistuneet			
Päivämäärä	Paikka		Allekirjoitus			

HENKILÖKUNNAN KOULUTUSSUUNNITELMA

Koulutettava(ryhmä)	Annettava koulutus	Koulutuksesta vastaava
Uudet työntekijät	Pelastussuunnitelmaan perehdyttäminen ensimmäisen työviikon aikana Alkusammutuskoulutus __ krt/v	Lähin esimies
Kaikki työntekijät	Pelastussuunnitelman muutoksista tiedottaminen Poistumisharjoitus 1krt/v Alkusammutuskoulutus 1 krt/2v	Lähin esimies huolehtii tarvittavat kouluttajat